

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ZÁŘÍ / ŘÍJEN 2008

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2008

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně

navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 250 vydaných knih)

vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*)

a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)

odborný servis různým složkám veřejné správy

pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.

předseda CDK

Ing. Zdeněk Granát

finanční ředitel CDK a jednatel

doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.

ředitel IKS

František Mikš

ředitel IPK a jednatel

doc. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

vydávání *Revue Politika*
vydávání knih z oblasti společenských věd
pořádání konferencí, seminářů a přednášek
analýza evropské legislativy a politiky
podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

exkluzivní pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již devatenáctým rokem
podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
provádění analýz vybraných legislativních problémů
pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

organizuje konference na nejrušnější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)

vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)

zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)

vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku

v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy a působí jako asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Editorial	6	II. Aktuální problémy	21
Executive summary	7	2.1 Budoucnost EU	21
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	14	Lisabonská smlouva	21
1.1 Evropský parlament	14	2.2 Financování EU	21
Telekomunikační balík	14	Ohlasy světové finanční krize	21
Návrh nařízení stanovujícího emisní standardy u nových osobních automobilů	15	Rozpočet 2009	23
Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly	16	2.3 Justice a vnitro	23
1.2 Komise	16	Evropský pakt pro oblast imigrace a azylu	23
Vysoké ceny mezinárodního roamingu	16	Směrnice o „modrých kartách“	24
Povinnost vybavit nová vozidla světlomety pro denní svícení	17	2.4 Klimaticko-energetický balík	25
„Rodinný“ balík	18	2.5 Vnější vztahy EU	28
Revize směrnice o léčivech	18	Summit EU-Indie	28
1.3 Rada	19	2.6 Zemědělství	28
Liberalizace trhů s energiemi	19	Střednědobá reforma SZP – health check	28
Směrnice usnadňující přeshraniční vymáhání, pokud jde o bezpečnost na silnicích	20	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	30
		Plenární zasedání ve dnech 22.–25. září 2008	30
		Plenární zasedání ve dnech 8.–9. října 2008	31
		IV. Slovníček	32
		V. Schémata rozhodovacích procedur	34
		Schéma konzultační procedury	34
		Schéma procedury spolupráce	35
		Schéma spolurozhodovací procedury	36
		Schéma rozpočtové procedury	37

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

září a říjen se v unijních institucích nesly především v duchu dalších kroků směřujících ke snížení emisí skleníkových plynů napříč sektory (a k potenciálnímu ovlivnění klimatických změn) – to vše na pozadí akcelerující finanční krize, jež se pro mnohé stala novým argumentem proti podvazování již tak přeregulované ekonomiky dalšími (environmentálními) opatřeními.

Z dalších kauz stojí za zmínku tzv. rodinný balík z pera komisaře Vladimíra Špidly či nové snahy o regulaci roamingu prostřednictvím stanovení cenových stropů. Rada dospěla ke společné pozici v důležité otázce legislativního balíčku týkajícího se liberalizace trhů s elektrickou energií a plynem, na dosah je také společná pozice týkající se návrhu směrnice o tzv. modrých kartách pro legálně přicházející kvalifikovanou pracovní sílu ze třetích zemí. Také legislativní návrhy předložené v rámci střednědobé revize fungování společné zemědělské politiky se po zasedání Zemědělského výboru Evropského parlamentu posunuly z prvního do druhého čtení. Čeká se na listopadové hlasování pléna a společnou pozici Rady.

Finanční krize naproti tomu v předvečer podzimního summitu Evropské rady zastínila do značné míry i donedávna klíčové téma dalšího osudu Lisabonské smlouvy. V současnosti je tak zřejmé alespoň to, že smlouva pravděpodobně nevstoupí v platnost do voleb Evropského parlamentu v roce 2009, čemuž bude třeba přizpůsobit i počet jeho poslanců s ohledem na platné primární právo, které představuje Smlouva z Nice. Nové pochybnosti vyvstávají v souvislosti s počtem členů i nad osudem Komise.

Autoři

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Telekomunikační balík

- Plénum Evropského parlamentu 24. září schválilo v prvním čtení návrhy spadající do tzv. telekomunikačního balíku.

Obsah návrhů a sporné body

- Poslanci se postavili za tzv. funkční unbundling počítající s tím, že v případě potřeby (výjimečně) bude národní regulátor (v případě ČR Český telekomunikační úřad) moci příslušnému operátorovi přikázat oddělení jeho aktivit na „síťové“ a ty, jejichž podstatou je samotné poskytování telekomunikačních služeb.
- Poslanci podpořili i zvýšenou ochranu před spamem, posílení významu tísňové linky 112 (Harbourova zpráva) či využití frekvencí pro analogové televizní vysílání k rozvoji vysokorychlostního bezdrátového internetu (s tím, že rozhodovací pravomoci v tomto směru v naprosté většině zůstanou členskými státy).
- Plénum Evropského parlamentu naopak nepodpořilo vznik „evropského“ telekomunikačního regulátora EECMA (European Electronic Communications Market Authority) s novými pravomocemi a právem veta vůči národním regulátorům, ale pouze jeho „odlehčenou verzi“ v podobě tzv. BERT (Body of European Regulators in Telecoms).

Reakce aktérů

- Vzhledem k tomu, že hlasování o telekomunikačním balíku bylo relativně dlouho předjednáváno, výsledek – alespoň podle dostupných reakcí – uspokojil většinu dotčených aktérů.

Další vývoj

- Předpokládá se (alespoň Evropský parlament to podpořil), že k přijetí telekomunikačního balíku dojde do voleb v červnu 2009. To ovšem předpokládá shodu v Radě.

Návrh nařízení stanovujícího emisní standardy u nových osobních automobilů

- Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 25. září schválil poměrem 46:19 Sacconioho zprávu. Postavil se tak za přísnější opatření, pokud jde o emisní standardy u nových osobních automobilů, než na začátku září výbor pro průmysl (viz předcházející monitoring).

Obsah zprávy

- Dosud se přitom počítalo s tím, že požadavky se spíše rozvolní, minimálně do roku 2015 (to však bylo poměrem 39:23:2 zamítnuto).

Reakce aktérů

- Rozhodnutí výboru z pochopitelných důvodů odmítli reprezentanti automobilek (např. ACEA, ale i Škoda – produkční cyklus automobilů je delší než limit pro dosažení konformity s novým předpisem), zatímco zástupci ekologických organizací (mj. T&E, Greenpeace) jej kvitovali.

Další vývoj

- První čtení v plénu Evropského parlamentu proběhne s největší pravděpodobností v říjnu či listopadu. V případě, že stanovisko výboru bude potvrzeno většinou poslanců, bude záležet především na postoji Rady.

Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

- Výbor Evropského parlamentu pro dopravu 7. října projednával první verzi El Khadroauiovy zprávy týkající se revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly (tzv. směrnice o euroviněť).

Obsah zprávy

- Zpravodaj se obecně řečeno postavil, za zpřísnění normy, nad rámec požadavků Komise. Nejenže by se měl nový systém mýtného (tj. včetně externích nákladů) stát postupem času obligatorním (Komise v tomto směru dává členskými státy možnost volby), ale současně by do něj mělo být zahrnuto více potenciálních nákladů (včetně těch, které souvisejí s produkcí CO₂ či

s nehodami). Současně by měly vzrůst stropy na uznatelné náklady (uvedené v příloze 3 návrhu), což by se mělo v praxi projevit zvýšenou cenou mýtného.

Další vývoj

- V následujícím období se bude o návrhu dále jednat ve výboru.

1.2 Komise

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

- Komise 23. září zveřejnila svůj dlouho očekávaný návrh, jehož cílem je revidovat stávající nařízení 717/2007 o regulaci roamingu (resp. hlasových služeb v režimu roamingu) a rozšířit jej o regulaci cen roamingových SMS a datových služeb.

Obsah návrhu

- Výsledné nařízení by mělo od 1. července 2009 zajistit roamingovou SMS za maximálně 0,11 € (bez DPH; dnes v průměru 0,29 €) a jeden stažený megabyte v režimu roamingu za maximálně 1 € (ve velkoobchodním sektoru; dnes podle Komise až 10 €).

Sporné body

- Nejenže jde jako v případě předchozího návrhu (jenž v současnosti existuje jako nařízení 717/2007) o „tah“ Komise související především s tzv. přiblížením EU občanům, zejména pak před volbami do Evropského parlamentu v červnu 2009, na jejichž výsledku bude záviset i budoucnost celé řady komisařů, ale zároveň daný návrh představuje jeden z nejextrémnějších zásahů do podnikatelských aktivit většiny evropských mobilních operátorů.

Další vývoj a reakce aktérů

- Komise předpokládá, že nové nařízení bude moci vstoupit v platnost 1. července 2009 a již v roce 2011 bude moci být vydána první zpráva o jeho fungování. Proto je ovšem nezbytné, aby se k návrhu co nejdříve vyjádřila především Rada; v Evropském parlamentu Komise patrně podporu získá.

Povinnost vybavit nová vozidla světlomety pro denní svícení

- Komise 24. září zveřejnila návrh, jehož výsledkem by měla být norma zavádějící povinnost vybavit od roku 2011 všechny nové osobní automobily automaticky rozsvěcovanými světlomety pro denní svícení (DRL).

Obsah návrhu

- Cílem textu je napomoci realizovat známý záměr na snížení počtu smrtelných dopravních nehod v EU tím, že automobily budou ve dne „viditelnější“, aniž dojde ke zvýšení jejich emisí CO₂ (DLR světlomety by měly být úsporné) a aniž by tím pádem byli méně viditelnými motocyklisté, již se proti podobné normě dříve stavěli (DLR světlomety by měly být, pokud možno, LED diodové).

Sporné body

- Automobilky včetně Škody s novou technologií již víceméně počítají, některé jí již využívají – např. Audi či BMW). I přesto je ale diskutabilní, zda je vhodné takové opatření provádět „celoevropsky“, neb jeho výsledky fakticky povedou ke změnám v úpravách týkajících se silničního provozu ve většině (čtrnácti) členských států EU (právě kvůli celodennímu svícení), nehledě na to, že např. v Rakousku se od denního svícení před časem ustoupilo, protože nespĺňovalo to, co se od něj očekávalo – právě snížení počtu nehod.

Další vývoj

- Směrnice by měla vstoupit v platnost 7. února 2011 pro osobní automobily, pro ostatní silniční dopravní prostředky 7. srpna 2012 (tj. o osmnáct měsíců později).

„Rodinný“ balík

- Komise 3. října ústy komisaře Vladimíra Špidly prezentovala „rodinný“ balík (family package), soubor čtyř textů (dva jsou legislativní), jenž by měl do budoucna napomoci umožnit snazší sloučení pracovního a rodinného života.

Obsah návrhů

- Nejenže by mělo dojít k prodloužení minimální doby mateřské dovolené ze 14 na 18 týdnů, ale matkám by měl být také zajištěn plný plat (takový, jež pobíraly před nástupem na mateřskou), přestože by jednotlivé členské státy měly mít možnost stanovit přiměřený strop (nikoli však nižší než nemocenská).
- Paralelně s uvedenými legislativními texty se během následujících devíti měsíců předpokládá završení jednání o otcovské dovolené, resp. o revizi směrnice 96/34.

Sporné body

- Pokud jde o délku mateřské, Česka by se nová právní úprava (stejně jako dalších dvanácti zemí EU) patrně nedotkla, neb standardní doba mateřské zde činí 28 týdnů.
- Na druhou stranu Česko rozlišuje mezi mateřskou zaměstnaných a OSVČ, přičemž obě tyto kategorie by měly mít do budoucna shodné podmínky.

Reakce aktérů

- Z prvních reakcí lze zaznamenat především tvrzení, že Komise dostatečným způsobem neprokázala, že stávající normy jsou již nevyhovující.

Další vývoj

- Návrhy podléhají spolurozhodovací proceduře Evropského parlamentu a Rady (Rada tedy nerozhoduje jednomyslně, ale kvalifikovanou většinou).

Revize směrnice o léčivech

- Na konci října se očekává, že Komise představí návrh na revizi směrnice 2001/83 týkající se léčiv. Farmaceutickým firmám by jí mělo být umožněno „nereklamním“ způsobem (včetně zákazu srovnávání s jinými produkty) informovat o svých, na předpis poskytovaných produktech (jejich účincích, vedlejších efektech, balení, cenách ap.).

Pozadí a předpokládaný obsah návrhu

- Komise argumentuje rozdílnými úpravami v jednotlivých členských státech, rostoucí odpovědností pacientů za své zdraví i novými komunikačními nástroji (internet), které nejsou ve stávající směrnici nikterak pokryty.
- Členské státy by si měly zachovat možnost prostřednictvím vlastních orgánů kontrolovat způsob prezentace farmaceutických informací včetně jejich obsahu, a to jak ex ante, tak ex post, přičemž do jejich kompetence by měla spadat i otázka sankcí v případě, že firmy nebudou s požadavky stanovenými směrnicí v souladu.

Další vývoj

- Návrh by měl podléhat spolurozhodovací proceduře Rady a Evropského parlamentu.

1.3 Rada

Liberalizace trhů s energiemi

- Na zasedání 10. října Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku dospěla k politické dohodě na společném stanovisku týkajícím se legislativního balíčku věnovaného liberalizaci vnitřních trhů s elektřinou a zemním plynem, v němž dlouhou dobu hrála roli především sporná otázka tzv. vlastnického unbundlingu.

Společná pozice a sporné body

- Rada se shodla, že v případě států, které se rozhodnou uplatnit úplný vlastnický unbundling (oddělení dodavatelských a výrobních činností od provozu přenosové sítě) nesmí dojít ze strany výrobních a dodavatelských společností k žádné

kontrole či vznesení nároku na kontrolu přenosové sítě, což se má týkat přenosových soustav pro elektrickou energii i plynárenských přepravních soustav.

- Všechny normy, které přijmou členské státy, jež realizují vlastnický unbundling, v této oblasti energetické politiky, musí být nediskriminační a transparentní, v souladu a s odvoláním na platné primární právo (hlavně čl. 30 Smlouvy o založení Evropských společenství revidované Smlouvou z Nice), přičemž tento soulad jako arbitr má „hlídat“ Komise.
- V otázce Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů se sporným bodem stala především hlasovací práva členských států. Výsledná pozice však dává každému členskému státu jeden hlas, bez ohledu na velikost.

Klauzule Gazprom

- Některé členské státy, podle očekávání Polsko a pobaltské země, obávající se využití energetických dodávek jako diplomatické zbraně ze strany Ruska, požadovaly silnější garance ze strany EU proti takové alternativě a vyjadřovaly zklamání nad tím, že výsledná pozice oslabuje původně diskutovanou tzv. klauzuli Gazprom, která řeší vztahy se třetími zeměmi s neliberalizovaným energetickým sektorem a má upravovat systém certifikace pro investory ze třetích zemí, kteří usilují o kontrolu nad přenosovým systémem či operátorem.
- Legislativní balíček týkající se vnitřního trhu s energiemi má tedy za sebou již první čtení v EP a formulaci společného stanoviska Rady, což umožnilo posunout jej v legislativním procesu do druhého čtení. Z hlediska ČR je důležité, že podle existujícího plánu legislativního procesu by mělo dojít k hlasování o balíčku ve druhém čtení na plenárním zasedání EP v první polovině roku 2009, kdy bude ČR EU předsedat.

Směrnice usnadňující přeshraniční vymáhání, pokud jde o bezpečnost na silnicích

- Rada ministrů dopravy 9. října rámcově podpořila návrh na přeshraniční vymáhání dopravních přestupků.

Sporné body

- Problematickým bodem je, že část členských států (včetně např. ČR) požaduje, aby se o dané otázce rozhodovalo ne kvalifikovanou většinou (na základě článku 71 Smlouvy o založení ES, který se týká dopravní politiky), ale jednomyslně (v tzv. třetím pilíři justice a vnitra, což by s sebou neslo rovněž upozadění role Evropského parlamentu při schvalování nového opatření

a Evropského soudního dvora při jeho vymáhání na členských státech).

Další vývoj

- Rada patrně bude o návrhu hlasovat až příští rok, za českého předsednictví (byť s jednáním se počítá ještě 9. prosince), plénum Evropského parlamentu nejspíš již v říjnu.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Lisabonská smlouva

Ratifikační proces

- Lucemburský premiér Jean-Claude Juncker byl prvním vysokým představitelem, který přiznal, že vstup Lisabonské smlouvy v platnost před volbami do EP v červnu 2009 považuje za nereálný.
- Vzhledem k současnému stavu světové ekonomiky a klesající popularitě evropských vlád se nepředpokládá, že by se referendum ke smlouvě v příštích měsících v Irsku uskutečnilo. Irská vláda na říjnovém summitu Evropské rady tento fakt potvrdí s tím, že příští referendum by se mohlo uskutečnit až na podzim v roce 2009.
- Pokud smlouva v platnost nevstoupí, Evropský parlament bude mít 736 křesel tak, jak to stanoví Smlouva z Nice, namísto 751, které navrhovala Lisabonská smlouva.

Osud Komise

- Za současné situace, kdy Lisabonská smlouva není ratifikována všemi členskými státy, vyvstává otázka mandátu Komise, jenž by měl končit v listopadu 2009.
- Ozývají se hlasy volající po prodloužení mandátu Komise o několik měsíců, což by dalo čas Irsku Lisabonskou smlouvu přijmout.
- Podle v současnosti platné Smlouvy z Nice by totiž nově jmenovaná Komise měla mít maximálně 26 členů, na čemž se musí Evropská rada shodnout jednomyslně a pro některou členskou zemi by to představovalo ztrátu komisaře. Lisabonská smlouva toto pravidlo posouvá na rok 2014.

2.2 Financování EU

Ohlasy světové finanční krize

- Stěžejním tématem diskutovaným na půdě institucí EU v ekonomické dimenzi byla ve sledovaném období reakce na krizi, která postihla

akciové trhy v USA, Evropě i dalších částech světa.

Finanční krize na summitu Evropské rady

- Finanční krize má být hlavním tématem podzimního summitu Evropské rady, který se uskuteční ve dnech 15.–16. října.
- Hlavy států a vlád zemí eurozóny se na summitu chystají ohlásit konkrétní opatření, jak čelit finanční krizi a reformovat bankovní sektor, zajímavé přitom je, že základem těchto opatření, o nichž nejvyšší představitelé eurozóny diskutovali již na mimořádné schůzce euroskupiny v Paříži, má být plán navržený vládou největší členské země stojící mimo eurozónu, Velké Británie.

Ohlasy krize v iniciativách Evropského parlamentu

- Na půdě Evropského parlamentu se objevila iniciativa dvou poslanců za frakci socialistů a liberálů, Ieke van den Burga (PES, Nizozemí) a Daniela Daianua (ALDE, Rumunsko), která vyzývá Komisi, aby podnikla legislativní opatření, která by se týkala finančního dozoru nad platebními podmínkami finančních operátorů (takový dozor by měl mít přístup např. k systému mimořádných odměn managementu a posoudit rizika takového konání z hlediska dlouhodobého profitu společnosti apod.). Takové legislativní kroky, které se týkají pravidel dozoru nad bankovním sektorem, ovšem náleží vládám členských států.

Finanční krize a členské státy

- Finanční krize se mezitím odrazila nejen v rámci eurozóny. Z členských států východního rozšíření stojících mimo eurozónu se nejcitelněji projevila v Maďarsku, které se dlouhodobě potýká s vysokým deficitem veřejných financí, což je také největší problém na maďarské cestě ke splnění konvergenčních kritérií.
- O pomoci v současné finanční krizi pro Maďarsko uvažuje Mezinárodní měnový fond (IMF), Rada ministrů financí EcoFin a Komise se však ve společném komuniké z 13. října vyjádřily, že tato podpora a podmínky, jimiž ji hodlá IMF zaštitit, musejí být v souladu s primárním právem EU a nesmí se dostávat do rozporu zejména s konvergenčním programem Maďarska.

Rozpočet 2009

- Na zasedáních 8. a 13. října Rozpočtový výbor EP uzavřel v prvním čtení debatu o návrhu rozpočtu pro rok 2009.
- Navzdory současné globální finanční krizi Rozpočtový výbor konstatoval, že návrh úspor provedený Radou (k němuž EP sám podal 1400

pozměnovacích návrhů) nedostatečně koresponduje s politickými prioritami EU. Navýšení výdajové stránky navrhované EP tak ještě převyšuje původní předběžný návrh Komise.

Boj proti klimatickým změnám

- Na návrh maltského poslance Louise Grecha (PES) EP požaduje zřízení speciálního fondu či dokonce samostatné rozpočtové kapitoly, která by zahrnovala všechny výdaje související s bojem proti klimatickým změnám.
- EP vyjádřil také politování nad tím, že se Rada rozhodla seškrtnat výdaje v oblasti strukturální politiky a v sociální dimenzi Nadpisu 1a, který je věnovaný Lisabonské agendě (růst a konkurenceschopnost).

EU jako globální aktér

- Výhrady má Rozpočtový výbor také ke škrtnům v Nadpisu 4 (EU jako globální aktér), kde požaduje návrat zpět k výdajům navrženým Komisí v oblastech společné bezpečnosti a obranné politiky, pomoci územím Palestinské samosprávy, Kosovu a Afghánistánu.
- Na zasedání 8. října byla řešena otázka mimořádné asistence Gruzii, pro kterou byla vytvořena samostatná rozpočtová kategorie prozatím bez konkrétního určení částek. V souladu s návrhem polského poslance Janusze Lewandowskiego (EPP-ED) chce výbor počkat na výsledky donorské konference, která se má konat částečně i z podnětu České republiky 22. října v Bruselu.
- Do druhého čtení se návrh rozpočtu pro rok 2009 posune na půdě EP 23. října, kdy o něm bude hlasovat plenární zasedání.

2.3 Justice a vnitro

Evropský pakt pro oblast imigrace a azylu

- Rada ministrů pro oblast justice a vnitra na zasedání 25. září jednomyslně přijala konečnou verzi textu Evropského paktu pro oblast imigrace a azylu, který má být jedním z hlavních výstupů francouzského předsednictví.

Obsah paktu

- Pakt neobsahuje konkrétní legislativní návrhy, má se jednat spíše o jakousi cestovní mapu pro budoucí společnou imigrační politiku EU, s jejímž vytvořením počítal do značné míry již Haagský program z roku 2004 a ještě před ním závěry summitu v Tampere z roku 1999.
- Pakt jmenuje 5 hlavních priorit, z nichž některé již nacházejí odraz v konkrétních projednávaných legislativních návrzích: 1) otázka legální imigrace a integrace cizinců; 2) kontrola nele-

gální imigrace; 3) zefektivnění pohraničních kontrol; 4) jednotný evropský azylový systém; 5) propojení otázky migrace a rozvojové politiky.

- O textu paktu budou hlasovat ještě hlavy států a vlád na summitu Evropské rady, který se uskuteční 15.–16. října.

Směrnice o „modrých kartách“

- Jedním z klíčových témat zasedání Rady ministrů pro oblast justice a vnitra 25. září byl návrh směrnice o tzv. modrých kartách.
- Jedná se o projekt, který má představovat jakousi obdobu amerických zelených karet, tedy jediné pracovní povolení a povolení k pobytu určené pro přistěhovalce, kteří mohou zaplnit volná vysoce kvalifikovaná pracovní místa na evropském pracovním trhu, s možností cestovat a žádat o práci v kterémkoli členském státě a právem na doprovod nejbližších rodinných příslušníků.
- Návrh je nyní předmětem jednání v Radě a cíl uzavřít jednání o něm do konce roku 2008 tvoří jednu z integrálních součástí návrhu Evropského paktu pro imigraci a azyl, který má být stěžejním programovým dokumentem francouzského předsednictví pro oblast svobody, bezpečnosti a práva (justice a vnitřních věcí). Evropský parlament je pouze konzultován.

Sporné body a pozice ČR

- Radě ministrů se podařilo během jednání odstranit téměř všechny sporné body, určité problémy týkající se navrhovaného vstupu normy v platnost indikovala Česká republika, která požaduje po státech EU-15, aby nejprve odstranily maximum překážek, které brání přístupu na jejich pracovní trh pro pracovníky ze států, které přistoupily během východního rozšíření v roce 2004, a teprve potom otevíraly svůj pracovní trh příslušníkům nečlenských zemí.

2.4 Klimaticko-energetický balík

- V průběhu září a října se výrazně zintenzivnila jednání o tzv. klimaticko-energetickém balíku, jež Komise předložila 23. ledna a o němž v monitorinzích pravidelně informujeme. Jednotlivým prvkem probíhajících debat byla především snaha dotčených aktérů dosáhnout rozvolnění požadavků uvedených v návrzích, a to i s argumenty opírajícími se o stávající (celosvětově se horšící) situaci na poli ekonomiky (viz např. argumenty Francie, Německa, Rakouska, Itálie, ale i ČR, Polska, Slovenska, Maďarska, Bulharska či Rumunska).

Zpráva Ekové

- Výbor Evropského parlamentu pro průmysl se 11. září věnoval otázce budoucnosti systému obchodování s emisními povolenkami (COM(2008)16): postavil se ovšem, jak požaduje Komise, za postupné nahrazení volného přidělování povolenek jejich aukcemi, bez ohledu na možný přesun části dotčených podniků mimo území EU, kde se přísná opatření nebudou uplatňovat.
- V dané souvislosti se „ozvali“ reprezentanti chemického průmyslu (včetně Svazu chemického průmyslu ČR) s argumentem, že po legislativě známé jako REACH pro něj budou změny na poli obchodování s emisními povolenkami likvidační, zvláště za situace, kdy dotčené firmy nebudou s dostatečným předstihem zpraveny o tom, na jaký právní režim se přesně připravit.

Dopady vně EU

- Klimaticko-energetický balík ovšem nemá jen své vnitrouijní konsekvence, ale i důsledky vně EU. Existuje riziko, že v souvislosti s přijímáním jeho jednotlivých opatření mohou mezi Unii a okolními obchodními partnery vyrůst obchodní bariéry, jež budou v nesouladu se závazky WTO (kvůli faktické ochraně unijního trhu před importy nesplňujícími kritéria klimaticko-energetického balíku).

Technologie CCS

- Tématem září se před hlasováním ve výboru (7. října; viz dále) stala i otázka ukládání CO₂ pod zemský povrch. V této souvislosti bylo mnoho prostoru věnováno zveřejnění studie společnosti McKinsey, která předpokládá využití dané technologie (známé jako CCS) zhruba od roku 2030.
- Do té doby by měly být realizovány demonstrační projekty, podle názoru části poslanců Evropského parlamentu a organizace Eurelectric (a v kontrastu s názory Komise i členských států) z prostředků EU a/nebo jednotlivých členských států (nebo v alespoň v důsledku výjimek z poskytování státních podpor).
- Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 7. října hlasoval o třech zprávách – Hassiové, Doylové a Daviesové.

Zpráva Hassiové

- Zpráva Hassiové, týkající se otázky snižování emisí CO₂ v sektorech nezařazených do systému obchodování s emisními povolenkami (např. silniční a vodní doprava, stavebnictví, služby, zemědělství), byla přijata poměrem 65:0:1. Poslanci se nejen postavili za cíl Komise (snížení emisí CO₂ mimo emisní povolenky o 10% do roku 2020 kvůli dosažení celkového snížení v EU do téhož roku o pětinu), ale podpořili i stanovení dalších

cílů – snížení emisí CO₂ o polovinu do roku 2035 a o 80% do roku 2050 (vždy v porovnání s rokem 1990).

- V případě dohody o budoucnosti Kjótského protokolu by měly být cíle stanovené novou normou automaticky zpřísněny na 30% snížení CO₂ do roku 2020.

Zpráva Doylové

- Zpráva Doylové o revizi systému obchodování s emisními povolenkami byla přijata poměrem 44:20:1. Obecně se postavila za aukční systém nabízení povolenek již od roku 2013, pouze s výjimkou firem, jež reálně hrozí odchodem mimo EU a energeticky nejnáročnějších provozů (kam by ovšem s výjimkou kogeneračních provozů neměly spadat elektrárny, jež by si měly od daného roku povolenky – v porovnání se stávajícím stavem – kupovat; v tomto směru lze očekávat spory v Radě – nové členské státy včetně ČR zde patrně budou proti).

Daviesova zpráva

- Daviesova zpráva o technologii CCS (zachytávání a ukládání CO₂ pod zem) byla odsouhlasena poměrem 54:1:6. Již zpráva Doylové předpokládá, že část emisních povolenek (500 mil. v hodnotě cca 10 mld. €) by měla být využita na demonstrační projekty této technologie jak v EU, tak ve státech mimo ni (včetně např. Číny; ne však na žádné projekty další, komerční).

Další vývoj

- O všech zprávách by se mělo hlasovat v plénu v prosinci (na druhém plenárním zasedání, které se ten měsíc uskuteční). Ještě předtím by se měla celým klimaticko-energetickým balíkem zabývat Rada, a to již 20. října (poté, co se k dané otázce vyjádří i summit Evropské rady, jenž by se měl postavit za koherenci celého balíku a zachování možnosti podpořit sektory, jichž by se měla nová opatření negativně dotknout).

2.5 Vnější vztahy EU*Summit EU-Indie*

- Nejvyšší představitelé EU – současný francouzský prezident Nicolas Sarkozy, předseda Komise José Manuel Barroso, Nejvyšší tajemník společné bezpečnostní a obranné politiky Javier Solana, se 29. září 2008 sešli s předsedou vlády Indie Manmohanem Singhem a ministrem obchodu Kamal Nathem na společném summitu v Marseille.
- Summit se soustředil na otázku volného trhu a zintenzivnění spolupráce především v oblasti

nových technologií, energetiky a klimatických změn.

- Mezi Euratom a Indií se také finalizuje bilaterální jednání o Mezinárodním termonukleárním experimentálním reaktoru (ITER).

2.6 Zemědělství

Střednědobá reforma SZP – health check

- Výbor EP pro zemědělství a rozvoj venkova na svém zasedání 7. října hlasoval o pozměňovacích návrzích ke čtyřem zprávám Luise Manuela Capoulase Santose (Portugalsko, PES) týkajícím se střednědobé revize SZP (health check). Poslanci EP přitom podali k návrhům Komise více než tisíc pozměňovacích návrhů, přičemž nejvíce jich podle očekávání směřovalo k prvním dvěma návrhům nařízení, které se týkají stanovení společných pravidel pro režimy přímých podpor pro zemědělce a společné organizace trhů (sem náleží např. otázka mléčných kvót apod.).
- EP se v prvním čtení rozhodl zmírnit zvýšení modulace, které původně navrhovala Komise pro farmáře získávající přímé platby ve výši nad 5 000 € (Komise zde původně navrhovala zvýšení dosavadní povinné modulace z 5% na 13% do roku 2013, EP navrhuje zvýšení jen na 7%), výraznější má být naopak zvýšení povinné

modulace u podniků pobírajících na přímých platbách více než 100 000 € ročně.

- Další kontroverzní otázkou, na níž se neshodují producenti jednotlivých členských států, bylo plánované odstranění kvót na mléko a mléčné výrobky, které se mělo dít pomocí postupného navyšování stávajících mléčných kvót.
- Zemědělský výbor v rámci pozměňovacích návrhů podpořil kompromisní variantu: navýšení kvót o 1% navrhované Komisí v letech 2009 a 2010, Komise by však měla před přijetím nových návrhů v této oblasti pro období po roce 2010 posoudit situaci na trzích, výbor tedy jednoznačně nepodpořil úplné zrušení kvót k navrhovanému datu (2015), podpořil naopak vytvoření speciálního fondu, který má pomoci při restrukturalizaci sektoru.
- Další pozměňovací návrhy, které úspěšně prošly hlasováním Zemědělského výboru, se týkají zachování vazby mezi produkcí a financováním u některých typů plateb (týká se to především sektoru živočišné výroby a plateb typu prémie na krávy bez tržní produkce mléka a zachování specifických podpor u lnu či bramborového škrobu, na kterém měla zájem i ČR).

Očekávaný vývoj

- EP se zjevně rozhodl vyjít vstříc francouzské snaze dokončit legislativní proces reformy do konce roku 2008, protože druhé čtení na plénu EP je naplánováno už na 19. listopadu. Ve stejný den má dospět také Rada ke společné pozici.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Telekomunikační balík

Plénium Evropského parlamentu 24. září schválilo v prvním čtení návrhy spadající do tzv. telekomunikačního balíku.

Legislativní pozadí

O daném balíku jsme v monitorinzích informovali již mnohokrát. Komise jej předložila v listopadu 2007.

Balík by měl v důsledku své realizace napomoci vytvořit takové prostředí, jež by do budoucna zajistilo podmínky pro další rozvoj telekomunikačního trhu v EU (včetně např. příchodu nových operátorů).

Plénium Evropského parlamentu schválilo tři relevantní zprávy (Pillar del Castillové, Trautmannové a Toiaové, a to ve všech případech zhruba dvoutřetinovou většinou.

Obsah návrhů a sporné body

Poslanci se postavili za tzv. funkční unbundling počítající s tím, že v případě potřeby (výjimečně) bude národní regulátor (v případě ČR Český telekomunikační úřad) moci příslušnému operátorovi přikázat oddělení jeho aktivit na „síťové“ a ty, jejichž podstatou je samotné poskytování telekomunikačních služeb.

Cílem tohoto opatření by mělo být zajištění přístupu k infrastruktuře i pro potenciální nové operátory.

Danou možnost nicméně bezprostředně po hlasování kritizovala nejen např. Telefónica O2, již by se daná eventualita mohla dotknout, organizace ETNO reprezentující operátory, ale i mnozí europoslanci tvrdící, že unbundling je neozkoušený a může být v praxi nákladný, aniž by existovala jistota, že přinese očekávané výsledky.

Poslanci podpořili i zvýšenou ochranu před spamem, posílení významu tísňové linky 112 (Harbourova zpráva) či využití frekvencí pro analogové televizní vysílání k rozvoji vysokorychlostního bezdrátového internetu (s tím, že rozhodovací pravomoci v tomto směru v naprosté většině zůstanou členskými státy).

Plénium Evropského parlamentu naopak nepodpořilo vznik „evropského“ telekomunikačního

regulátora EECMA (European Electronic Communications Market Authority) s novými pravomocemi a právem veta vůči národním regulátorům, ale pouze jeho „odlehčenou verzi“ v podobě tzv. BERT (Body of European Regulators in Telecoms).

To by se mělo projevit jak v otázce financování tohoto úřadu (z unijního i národních rozpočtů), tak i v jeho řízení (v čele BERT by měli stát šéfové národních regulačních úřadů, ne navrhovaná dvanáctičlenná rada z poloviny jmenovaná Komisí). Ostatně podobně v tomto směru se vyjádřil již výbor pro průmysl v červenci.

Například v případě jiných postupů, než představuje funkční separace, by měli mít národní regulátoři fakticky možnost vždy uplatnit vlastní opatření vážící se k místnímu (národnímu) telekomunikačnímu trhu (pokud BERT či Komise nevystoupí proti; v případě funkční separace naopak budou muset BERT a Komise národní regulátory podpořit; BERT přitom bude standardně hlasovat dvoutřetinovou většinou, tj. nikoliv jednomyslně).

Reakce aktérů

Vzhledem k tomu, že hlasování o telekomunikačním balíku bylo relativně dlouho předjednáváno, výsledek – alespoň podle dostupných reakcí – uspokojil většinu dotčených aktérů.

Pouze dva z nich – ti nejvýraznější – ECTA (reprezentující nové operátory) a ETNO (zastupující stávající operátory) se vyjádřili v tom smyslu, že Evropský parlament do mnoha otázek vnesl spíše chaos. Podle ETNO např. do otázky dalšího využití analogového spektra, podle ECTA do záležitosti postavení národních regulátorů (v případě rozhodování o funkčním unbundlingu).

Samostatnou otázkou (jež ovšem nebyla vyřešena) se stal „filozofický“ spor o to, zda je vhodné obligatorně nabízet telekomunikační infrastrukturu novým operátorům – tedy zda se nejedná o zásah do soukromého vlastnictví.

Další vývoj

Předpokládá se (alespoň Evropský parlament to podpořil), že k přijetí telekomunikačního balíku dojde do voleb v červnu 2009. To ovšem předpokládá shodu v Radě.

Nejbližším datem, kdy by k ní mohlo dojít, je 27. listopad. V případě, že by se tak stalo, nová pravidla by mohla začít platit od ledna 2010.

Návrh nařízení stanovujícího emisní standardy u nových osobních automobilů

Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 25. září schválil poměrem 46:19 Sacconioho zprávu. Postavil se tak za přísnější opatření, pokud jde o emisní standardy u nových osobních automobilů, než na začátku září výbor pro průmysl (viz předcházející monitoring).

Legislativní pozadí

O daném návrhu jsme v monitorinzích informovali již několikrát v souvislosti s tím, že jde o text mající výrazným způsobem zasáhnout do produkce automobilů v celé EU navzdory tomu, že potenciální přínosy nové normy budou, pokud jde o snížení vlivu na globální oteplování, patrně malé – právě z toho důvodu, že se norma bude týkat jen nových automobilů a jen v rámci EU. Naopak s největší pravděpodobností dojde ke zdražení nových vozů (až o 2 tis. €). Komise návrh (KOM(2007)856) předložila v prosinci 2007.

Obsah zprávy

Výbor nejenže potvrdil záměr Komise snížit emise CO₂ u nových automobilů na 120 g CO₂/km do roku 2012 (ze stávajících zhruba 160 g, tj. asi o čtvrtinu), ale současně potvrdil i dosud indikativní cíl 95 g CO₂/km v roce 2020 (s vytvořením normy v roce 2014), systém pokut za překročení stanovených limitů (až 95 €/g v roce 2015 s tím, že prostředky by měla EU využít na investice do nízkouhlíkových technologií ap.) a nově i zahrnutí vozů nad 2610 kg do rámce nařízení.

Dosud se přitom počítalo s tím, že požadavky se spíše rozvolní, minimálně do roku 2015 (to však bylo poměrem 39:23:2 zamítnuto).

Sacconioho zpráva se nicméně postavila za možnost získat „extrakredity“ za využití technologických inovací snižujících emise CO₂ i jiným způsobem, než předpokládala Komise, např. využitím nových, energeticky účinných světlometů. Rovněž potvrdila výjimky pro automobilky produkující méně než 10 tis. vozidel ročně a nově vytvořila i kategorii automobilek vyrábějících méně než 300 tis. vozů ročně – ty by měly emise svých vozů snížit o 25 % v porovnání s rokem 2006. Nezanedbatelným faktem je i to, že dokument pozměnil právní bázi návrhu: nařízení by se nemělo opírat o článek 95 Smlouvy o založení ES týkající se vnitřního trhu, ale o článek 175 týkající se politiky životního prostředí.

Reakce aktérů

Rozhodnutí výboru z pochopitelných důvodů odmítli reprezentanti automobilek (např. ACEA, ale i Škoda – produkční cyklus automobilů je delší než limit pro dosažení konformity s novým předpisem), zatímco zástupci ekologických organizací (mj. T&E, Greenpeace) jej kvitovali.

Nedlouho po přijetí zprávy ve výboru (začátkem října na pařížském autosalonu) ACEA (za následné faktické podpory Francie) oznámila, že EU by měla kvůli zajištění podmínek pro splnění nových požadavků poskytnout evropským automobilkám nízkouročené půjčky v celkové hodnotě 40 mld. €. K podobnému kroku nedávno přistoupily USA, navíc v důsledku finanční krize tržby evropských automobilek (resp. míra registrace nových vozů) meziročně poklesly o bezmála 16 %. Komise však nejenže automobilkám nedopřála sluchu, ale dala najevo, že na unijní úrovni pro podobná opatření není místo (z hlediska logiky by ostatně fakticky šlo jen doplnění regulace regulací jinou).

Další vývoj

První čtení v plénu Evropského parlamentu proběhne s největší pravděpodobností v říjnu či listopadu. V případě, že stanovisko výboru bude potvrzeno většinou poslanců, bude záležet především na postoji Rady.

Tam je přitom známo, že proti sobě stojí státy reprezentující producenty spíše malých vozů (např. Francie, Itálie) proti zemím vyrábějícím naopak spíše vozy větší (typicky Německo). Před prázdninami sice mezi Francií a Německem vznikla neformální dohoda stran návrhu, ovšem pozice Evropského parlamentu ji staví do zcela jiného světla a je otázkou, zda bude pro další jednání z obou stran udržitelná.

Tak či tak, stále platí, že projednávání návrhu je prozatím v počátcích, dosud nebylo završeno první čtení ani v Evropském parlamentu. To ovšem na druhou stranu znamená, že návrh se rozhodně stane předmětem jednání v průběhu českého předsednictví – a jak plyne z dosavadních českých reakcí, Česko (které je do značné míry na automobilovém průmyslu závislé) se bude spolu s Německem stavět jednoznačně za rozvolnění požadavků připravované normy.

Nakolik to bude možné, naznačily návrhy, které 1. října předložilo francouzské předsednictví. Obecně řečeno, jejich obsahem je opětovné rozvolnění požadavků výboru pro životní prostředí a postupný „náběh“ nařízení, jak požadoval výbor pro průmysl – dokonce až do roku 2020.

Současně se předpokládá, že by měla být zachována možnost využití „extrakreditu“, jak s tím počítá výbor pro životní prostředí. Pokud jde o pokuty, jejich maximální výše by měla zůstat, jak navrhuje Komise, ovšem měla by existovat možnost jejich snížení v případě, že by automobilky stanovené limity překročily jen mírně.

Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

Výbor Evropského parlamentu pro dopravu 7. října projednával první verzi El Khadraouiho zprávy týkající se revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly (tzv. směrnice o eurovinětě).

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh (KOM(2008)436) předložila v červenci (viz předcházející dva monitoringy). Jeho cílem je začlenit do rámce normy možnost zahrnout do celkových nákladů nákladní silniční dopravy tzv. externí náklady (jiné než ty, které souvisejí s výstavbou a údržbou infrastruktury).

Obsah zprávy

Zpravodaj se obecně řečeno postavil, za zpřísnění normy, nad rámec požadavků Komise. Nejenže by se měl nový systém mýtného (tj. včetně externích nákladů) stát postupem času obligatorním (Komise v tomto směru dává členským státům možnost volby), ale současně by do něj mělo být zahrnuto více potenciálních nákladů (včetně těch, které souvisejí s produkcí CO₂ či s nehodami). Současně by měly vzrůst stropy na uznatelné náklady (uvedené v příloze 3 návrhu), což by se mělo v praxi projevit zvýšenou cenou mýtného.

Komise hodlá otázku produkce CO₂ mj. řešit změnou způsobu zdanění, ovšem El Khadraoui tvrdí, že s ohledem na různé úrovně zdanění v jednotlivých členských státech půjde o neúčinný nástroj, nehledě na fakt, že daňové otázky spadají do režimu jednotnosti v Radě, zatímco návrh na směrnici o eurovinětě do režimu kvalifikované většiny (a členské státy, pokud některé z nich nesouhlasí, tak mohou být přehlasovány).

Konečně poslední změnou, kterou zpravodaj předpokládá, je postupné zrušení možnosti konstruovat mýtné podle časového hlediska. Nadále by se měly výše mýtného odvíjet striktně od ujeté vzdálenosti.

Další vývoj

V následujícím období se bude o návrhu dále jednat ve výboru.

Prozatím není známo, kdy by se k němu mělo vyjádřit plénum Evropského parlamentu, čímž by bylo završeno první parlamentní čtení a návrhem by se mohla meritorně začít zabývat Rada.

1.2 KOMISE

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

Komise 23. září zveřejnila svůj dlouho očekávaný návrh, jehož cílem je revidovat stávající nařízení 717/2007 o regulaci roamingu (resp. hlasových služeb v režimu roamingu) a rozšířit jej o regulaci cen roamingových SMS a datových služeb.

Legislativní pozadí

Legislativní iniciativě předcházela veřejná konzultace, analýza Skupiny evropských regulátorů (ERG) a „vzkaz“ odpovědné komisařky Viviane Redingové operátorům, že pokud ceny dotčených služeb nesníží sami, přistoupí Komise k právní regulaci.

Obsah návrhu

Výsledné nařízení by mělo od 1. července 2009 zajistit roamingovou SMS za maximálně 0,11 € (bez DPH; dnes v průměru 0,29 €) a jeden stažený megabyte v režimu roamingu za maximálně 1 € (ve velkoobchodním sektoru; dnes podle Komise až 10 €).

Rovněž hovory by měly být účtovány po vteřinách (po třiceti vteřinách hovoru) a ne po celých minutách. Od 1. července 2012 by měla cena za minutu odchozího hovoru činit 0,34 € a za minutu hovoru příchozího 0,10 € (bez DPH).

Tzv. eurotarif zavedený na roky 2007–2010 by tedy měl být doplněn o další položky, jež by měly být jeho standardní součástí. Operátoři by měli mít možnost svým zákazníkům nabídnout jiné cenové schéma pouze za jejich souhlasu; ti by si navíc měli zachovat možnost vrátit se k eurotarifu bezplatně zpět (o stavu svého tarifu a možnostech, které nabízí, by měli být zákazníci obligatorně informováni; stejně tak by měla existovat možnost stanovit si na roamingové hovory „strop“ – od roku 2010). Nová norma by měla rovněž „zastropovat“ velkoobchodní poplatky za zasilání SMS (účtované jednotlivými operátory navzájem) na 0,04 €. Obecně by měli zákazníci zaznamenat minimálně 60% snížení cen roamingu.

Sporné body

Komisařka Redingová v souvislosti s předložením textu zopakovala, že je nepřijatelné, nakolik se liší ceny za mobilní služby poskytované v domovské zemi a v zahraničí, přičemž zdůraznila, že na tento

fakt doplácí především mladí lidé – právě ti využívají SMS a/nebo datových služeb nejvíce. Jejím záměrem ovšem není prost problémů.

Nejenže jde jako v případě předchozího návrhu (jenž v současnosti existuje jako nařízení 717/2007) o „tah“ Komise související především s tzv. přiblížením EU občanům, zejména pak před volbami do Evropského parlamentu v červnu 2009, na jejichž výsledku bude záviset i budoucnost celé řady komisářů, ale zároveň daný návrh představuje jeden z nejextrémnějších zásahů do podnikatelských aktivit většiny evropských mobilních operátorů.

Navzdory tomu, že mohou v tomto směru existovat výjimky, trh s mobilní telefoníí není homogenní, a pokud už by byl zásah do cenové struktury hlasových služeb (tj. nařízení 717/2007) oprávněný, rozhodně to nelze potvrdit v případě trhu s mobilními daty. Ostatně i ERG se postavila nanejvýš za regulaci SMS z toho důvodu, že trh s mobilními daty je velice mladý.

Další vývoj a reakce aktérů

Komise předpokládá, že nové nařízení bude moci vstoupit v platnost 1. července 2009 a již v roce 2011 bude moci být vydána první zpráva o jeho fungování. Proto je ovšem nezbytné, aby se k návrhu co nejdříve vyjádřila především Rada; v Evropském parlamentu Komise patrně podporu získá.

Francouzské předsednictví dalo najevo, že politické dohody o návrhu by mohlo být dosaženo na zasedání Rady 27. listopadu. Česká republika se ovšem k textu staví poměrně zdrženlivě – právě s ohledem na výše uvedené výtky. Podle Ministerstva průmyslu a obchodu by krok Komise byl akceptovatelný jedině v případě, že by selhávaly tržní mechanismy a/nebo operátorům zůstávalo dostatek prostředků na další investice do sítí (např. kvůli penetraci vysokorychlostním internetem).

Podobně skeptického názoru jsou i samotní operátoři – Asociace GSM –, již navíc hrozí, že stanovení cenových stropů v režimu roamingu bude mít dopad na tarify ve vnitrostátním styku (pokud nedojde přímo ke zdražení, pak alespoň ke zpomalení jinak standardně probíhajícího snižování cen).

Jediným aktérem, který návrh Komise jednoznačně podpořil, byla organizace BEUC zastupující spotřebitele, s připomínkami pak organizace ECTA reprezentující nové/malé operátory a kritizující fakt, že Komise hodlá regulaci trhu provést právě stanovením cenových stropů coby jedním z nejpřísnějších opatření.

Povinnost vybavit nová vozidla světlomety pro denní svícení

Komise 24. září zveřejnila návrh, jehož výsledkem by měla být norma zavádějící povinnost vybavit od roku 2011 všechny nové osobní automobily automaticky rozsvěcovanými světlomety pro denní svícení (DRL).

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh konstruovala podle požadavků Ekonomické komise OSN pro Evropu (UNECE) z listopadu 2007 (fakticky by mělo dojít ke změně směrnice 76/756 podle parametrů nařízení 48 UNECE).

Obsah návrhu

Cílem textu je napomoci realizovat známý záměr na snížení počtu smrtelných dopravních nehod v EU tím, že automobily budou ve dne „viditelnější“, aniž dojde ke zvýšení jejich emisí CO₂ (DLR světlomety by měly být úsporné) a aniž by tím pádem byli méně viditelnými motocyklisté, již se proti podobné normě dříve stavěli (DLR světlomety by měly být, pokud možno, LED diodové).

Snížení počtu smrtelných nehod by mělo dosáhnout tří až pěti procent ročně (1200–2000), přičemž náklady na vybavení jednoho vozu požadovanou technologií by měly dosáhnout maximálně 150 €.

Sporné body

Automobilky včetně Škody s novou technologií již víceméně počítají, některé jí již využívají – např. Audi či BMW). I přesto je ale diskutabilní, zda je vhodné takové opatření provádět „celoevropsky“, neb jeho výsledky fakticky povedou ke změnám v úpravách týkajících se silničního provozu ve většině (čtrnácti) členských států EU (právě kvůli celodennímu svícení), nehledě na to, že např. v Rakousku se od denního svícení před časem ustoupilo, protože nesplňovalo to, co se od něj očekávalo – právě snížení počtu nehod.

Některé výhrady směřují i k tomu, že řidiči budou za snížené viditelnosti opomíjet rozsvěcovat standardní světlomety, popř. budou DLR světlomety kombinovat s mlhovými – a potenciální pozitivní efekt se nedostaví: k nehodám bude docházet i nadále, byť z jiných důvodů (navíc je možné, že ve dne budou méně viditelní chodci a cyklisté).

Další vývoj

Směrnice by měla vstoupit v platnost 7. února 2011 pro osobní automobily, pro ostatní silniční dopravní prostředky 7. srpna 2012 (tj. o osmáct měsíců později).

Harmonogram projednávání však zatím není znám.

„Rodinný“ balík

Komise 3. října ústy komisaře Vladimíra Špidly prezentovala „rodinný“ balík (family package), soubor čtyř textů (dva jsou legislativní), jenž by měl do budoucna napomoci umožnit snazší sloučení pracovního a rodinného života.

Legislativní pozadí

Balík meritorně navazuje na tzv. sociální balík, jež Komise zveřejnila 2. července a který se dotýká např. otázky nediskriminace mimo pracoviště či přeshraničního poskytování zdravotnických služeb.

Rodinný balík jde nicméně výrazně nad rámec těchto návrhů tím, že se pokouší ingerovat do otázek, v nichž má EU dosud minimum pravomocí. Argumentem pro to je Lisabonská strategie a tendence zajistit rovné příležitosti mužům a ženám.

Obsah návrhů

Legislativní texty jsou věnovány poskytování mateřské dovolené v EU, a to včetně žen OSVČ. Formálně by měly pozměnit směrnici 92/85 o mateřské dovolené a 86/613 o rovném postavení OSVČ.

Nejenže by mělo dojít k prodloužení minimální doby mateřské dovolené ze 14 na 18 týdnů, ale matkám by měl být také zajištěn plný plat (takový, jež pobíraly před nástupem na mateřskou), přestože by jednotlivé členské státy měly mít možnost stanovit přiměřený strop (nikoli však nižší než nemocenská).

Pravidla by měla být analogická i pro OSVČ, přičemž by měla být zachována flexibilita, pokud jde „povinnost“, jak (v jakém poměru před a po porodu) trávit na mateřské zmiňovaných 18 týdnů (což by se mělo týkat jako OSVČ, tak zaměstnaných matek).

Paralelně s uvedenými legislativními texty se během následujících devíti měsíců předpokládá završení jednání o otcovské dovolené, resp. o revizi směrnice 96/34.

Od 17. září o ní jednájí sociální partneři; ostatně i původní norma vznikla na základě jejich aktivity. Do budoucna se předpokládá speciální úprava právě otcovské dovolené, ale i dovolené kvůli adopci či péči o blízké.

Sporné body

Pokud jde o délku mateřské, Česka by se nová právní úprava (stejně jako dalších dvanácti zemí EU) patrně nedotkla, neb standardní doba mateřské zde činí 28 týdnů.

Polovina této doby je matkám uznávána v Německu a na Maltě, 15 týdnů v Belgii, 16 týdnů ve Francii, Nizozemsku, Rakousku, Estonsku a Lucembursku a 17 týdnů v Irsku.

Na druhou stranu Česko rozlišuje mezi mateřskou zaměstnaných a OSVČ, přičemž obě tyto kategorie by měly mít do budoucna shodné podmínky.

Také finanční konsekvence z důvodu zachování předchozího platu i v průběhu mateřské by byly podle ministra práce a sociálních věcí Petra Nečase zásadní (náklady na jednu mateřskou by mohly stoupnout výrazně nad 29 tis. Kč; právě taková má být maximální výše mateřské od ledna 2009), nehledě na to, že k faktickému zlepšení na poli rodinného života ani nemusí dojít.

Dalším problémem je např. i to, že navrhovaná norma předpokládá některá opatření, jež mají spíše doporučující charakter – ovšem mají být součástí právně závazné normy (např. otázka posílení postavení matek vůči svým posledním zaměstnavatelům). Vzniká proto otázka, jaké to může mít právní důsledky.

Reakce aktérů

Z prvních reakcí lze zaznamenat především tvrzení, že Komise dostatečným způsobem neprokázala, že stávající normy jsou již nevyhovující.

Tento názor nezastávají jen členské státy obávající se reregulace ze strany EU, ale také zaměstnavatelé (BusinessEurope) nebo reprezentanti malých a středních podniků (UEAPME). Opačný postoj z pochopitelných důvodů zastávají odbory (ETUC).

Další vývoj

Návrhy podléhají spolurozhodovací proceduře Evropského parlamentu a Rady (Rada tedy nerozhoduje jednomyslně, ale kvalifikovanou většinou).

Pokud budou schváleny, členské státy by měly mít dva roky na implementaci výsledných norem.

Revize směrnice o léčivech

Na konci října se očekává, že Komise představí návrh na revizi směrnice 2001/83 týkající se léčiv. Farmaceutickým firmám by jí mělo být umožněno „nereklamním“ způsobem (včetně zákazu srovnávání s jinými produkty) informovat o svých, na předpis poskytovaných produktech (jejich účincích, vedlejších efektech, balení, cenách ap.).

Pozadí a předpokládaný obsah návrhu

O dané iniciativě se v kuloárech hovořilo již delší dobu, ovšem předpokládalo se, že nedojde svého naplnění z důvodu kritiky nejen lékařských profesionálů, ale i ze strany zdravotních pojišťoven či spotřebitelských a pacientských organizací, jež se obávají negativních důsledků nové úpravy na zdraví obyvatel napříč EU.

Komise argumentuje rozdílnými úpravami v jednotlivých členských státech, rostoucí odpovědností pacientů za své zdraví i novými komunikačními nástroji (internet), které nejsou ve stávající směrnici nikterak pokryty.

Podle některých názorů má být nová legislativa „vyvažující“ aktivitou vůči jinému návrhu, jenž by měl zpřísnit pravidla nad celým distribučním řetězcem léčiv v EU.

Ostatně informační zdroje, které neumožňují vlastní výběr poskytovaných informací (typicky rádio a televize) by měly být z nové normy vyloučeny, a tudíž by neměly „inovativní“ prezentace farmaceutických firem umožňovat. Na druhou stranu, tištěných médií by se daný návrh dotknout měl.

Členské státy by si měly zachovat možnost prostřednictvím vlastních orgánů kontrolovat způsob prezentace farmaceutických informací včetně jejich obsahu, a to jak ex ante, tak ex post, přičemž do jejich kompetence by měla spadat i otázka sankcí v případě, že firmy nebudou s požadavky stanovenými směrnicí v souladu.

Odborně by měla naplňování nové směrnice zastřešovat i unijní agentura EMEA zabývající se hodnocení léčiv v EU.

Postoje aktérů

Novou iniciativu podporují pochopitelně organizace reprezentující farmaceutické firmy (EFPIA), byť překvapivě nikoli v rozsahu, který předpokládá Komise (EFPIA např. neprosazuje možnost využívat do budoucna pro informování o medicínských produktech tisku, ne všechny firmy souhlasí s požadavkem, že by mělo být možné se na ně ohledně informací obracet ve všech třiaadvaceti úředních jazycích EU). Z členských států patří mezi zastánce revize např. Velká Británie nebo Švédsko.

Další vývoj

Návrh by měl podléhat spolurozhodovací proceduře Rady a Evropského parlamentu.

Po pěti letech od vstupu směrnice v platnost by měla být vydána zpráva o jejím fungování a norma potenciálně změněna.

1.3 RADA

Liberalizace trhů s energiemi

Na zasedání 10. října Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku dospěla k politické dohodě na společném stanovisku týkajícím se legislativního balíčku věnovaného liberalizaci vnitřních trhů s elektřinou a zemním plynem,

v němž dlouhou dobu hrála roli především sporná otázka tzv. vlastnického unbundlingu (viz informace v předchozích vydáních Monitoringu).

Legislativní pozadí

Součástí legislativního balíčku je 5 návrhů: návrh směrnice týkající se společných pravidel pro vnitřní trh s elektřinou; návrh směrnice týkající se společných pravidel pro vnitřní trh se zemním plynem; návrh nařízení o zřízení Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators – ACER); návrh nařízení o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou; návrh nařízení o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám.

Společná pozice a sporné body

Otázka jednotlivých variant unbundlingu byla mezi členskými státy do značné míry vyřešena na červnovém zasedání Rady, zůstávalo několik sporných bodů, které se týkaly především regulační agentury a také vzájemných vztahů mezi společnostmi (státy), u nichž dojde k úplnému anebo jen k některé formě částečného unbundlingu.

Rada se shodla, že v případě států, které se rozhodnou uplatnit úplný vlastnický unbundling (oddělení dodavatelských a výrobních činností od provozu přenosové sítě) nesmí dojít ze strany výrobních a dodavatelských společností k žádné kontrole či vznesení nároku na kontrolu přenosové sítě, což se má týkat přenosových soustav pro elektrickou energii i plynárenských přepravních soustav. Všechny normy, které přijmou členské státy, jež realizují vlastnický unbundling, v této oblasti energetické politiky, musí být nediskriminační a transparentní, v souladu a s odvoláním na platné primární právo (hlavně čl. 30 Smlouvy o založení Evropských společenství revidované Smlouvou z Nice), přičemž tento soulad jako arbitr má „hlídat“ Komise.

Došlo tak na přání některých členských zemí k vyjasnění a zpřísnění některých vágních formulací obsažených v původním textu společné pozice, který sepsali zástupci Francie jako předsednické země.

V otázce Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů se sporným bodem stala především hlasovací práva členských států. Zástupci Německa dlouhou dobu trvali na váženém hlasování, výsledná pozice však dává každému členskému státu jeden hlas, bez ohledu na velikost.

Klauzule Gazprom

Některé členské státy, podle očekávání Polsko a pobaltské země, obávající se využití energetických dodávek jako diplomatické zbraně ze strany Ruska,

požadovaly silnější garance ze strany EU proti takové alternativě a vyjadřovaly zklamání nad tím, že výsledná pozice oslabuje původně diskutovanou tzv. klauzuli Gazprom, která řeší vztahy se třetími zeměmi s neliberalizovaným energetickým sektorem a má upravovat systém certifikace pro investory ze třetích zemí, kteří usilují o kontrolu nad přenosovým systémem či operátorem.

Původní návrh Komise obsahoval snahu převést kontrolu nad tímto systémem certifikace externích aktérů na nadnárodní úroveň – na regulační agenturu ACER či Komisi. Tuto variantu podpořil v prvním čtení také EP, Rada však ve společné pozici dala přednost „národní“ variantě: certifikace bude v rukou státních regulačních orgánů, které ale musí informovat Komisi, jež vydá stanovisko, zda se příslušné rozhodnutí členského státu nedostává do rozporu s požadavkem na bezpečnost energetických dodávek v EU.

To vyvolávalo částečný nesouhlas u států, které dlouhodobě upozorňují na nebezpečí ovládnutí evropských přenosových sítí ze strany externích monopolních dodavatelů, jemuž podle jejich názoru může čelit pouze sjednocený postup EU a regulace na nadnárodní úrovni. Řešení obsažené ve společné pozici Rady podle této kritiky opět upřednostnilo roztržštěnou variantu vycházející vstříc realizaci separátních energetických politik jednotlivých států (co se týče externí dimenze), odrážejících i jejich rozdílné strategické zájmy.

Pozice Evropského parlamentu

V souvislosti s projednáváním energetického balíčku na půdě Rady na poněkud odlišnou pozici EP upozornil europoslanec Claude Turmes (Lucembursko, Zelení/EFA), známý zpravodaj návrhu směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů. Turmes kritizoval jednak neochotu Rady komunikovat o tomto legislativním balíčku s EP, jednak skutečnost, že se balíček vůbec netýká dalšího z důležitých energetických zdrojů, v jehož případě je EU závislá na externích dodávkách, a to ropy, která podle Turmese představuje z hlediska energetické bezpečnosti pro EU palčivější otázku než např. elektřina.

Legislativní balíček týkající se vnitřního trhu s energiemi má tedy za sebou již první čtení v EP a formulaci společného stanoviska Rady, což umožnilo posunout jej v legislativním procesu do druhého čtení. Z hlediska ČR je důležité, že podle existujícího plánu legislativního procesu by mělo dojít k hlasování o balíčku ve druhém čtení na plenárním zasedání EP v první polovině roku 2009, kdy bude ČR EU předsedat.

Roli země, která formulovala společnou pozici Rady, tedy již sehrála Francie, na ČR by měla být v případě neshod komunikace a vyjednávání s Evropským parlamentem. Taková situace může nastat, EP se totiž neztotožňuje zcela s benevolentní pozicí Rady, která povoluje také částečné formy unbundlingu (tři navrhované varianty – viz informace v předchozích vydáních Monitoringu), zejména v oblasti liberalizace trhů s elektřinou trval na úplném vlastnickém unbundlingu.

Směrnice usnadňující přeshraniční vymáhání, pokud jde o bezpečnost na silnicích

Rada ministrů dopravy 9. října rámcově podpořila návrh na přeshraniční vymáhání dopravních přestupků.

Legislativní pozadí

Komise text (KOM(2008)151) předložila 19. března a měl by se dotknout čtyř nejběžnějších dopravních přestupků: překročení povolené rychlosti, jízdy pod vlivem alkoholu, nepoužití bezpečnostních pásů a nezastavení na červenou. Výbor Evropského parlamentu pro dopravu přijal zprávu Ayala Senderové 9. září (viz monitoring červenec/září 2008).

Sporné body

Problematickým bodem je, že část členských států (včetně např. ČR, Slovenska, Dánska, Finska, Maďarska, Irska, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Malty, Nizozemska, Polska, Rumunska, Velké Británie, Švédska či Německa a v opozici k např. Slovinsku, Rakousku, Belgii, Řecku, Portugalsku či Itálii) požaduje, aby se o dané otázky rozhodlo ne kvalifikovanou většinou (na základě článku 71 Smlouvy o založení ES, který se týká dopravní politiky), ale jednomyslně (v tzv. třetím pilíři justice a vnitra, což by s sebou neslo rovněž upozadění role Evropského parlamentu při schvalování nového opatření a Evropského soudního dvora při jeho vymáhání na členských státech).

Sporným je rovněž požadavek Komise na výměnu informací o majitelích vozidel; podle členských států by mělo svou logiku vyměňovat si spíše informace o řidičích.

Další vývoj

Rada patrně bude o návrhu hlasovat až příští rok, za českého předsednictví (byť s jednáním se počítá ještě 9. prosince), plénum Evropského parlamentu nejspíš již v říjnu.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU

Lisabonská smlouva

Ratifikační proces

Lucemburský premiér Jean-Claude Juncker byl prvním vysokým představitelem, který přiznal, že vstup Lisabonské smlouvy v platnost před volbami do EP v červnu 2009 považuje za nereálný.

Do února 2009 musí totiž všech 27 států smlouvu ratifikovat, což se podle Junckera v Irsku nestane. Zbývající Švédsko a Česká republika tak patrně ještě na podzim v roce 2008 učiní, ale Irsko ne.

Vzhledem k současnému stavu světové ekonomiky a klesající popularitě evropských vlád se nepředpokládá, že by se referendum ke smlouvě v příštích měsících v Irsku uskutečnilo. Irská vláda na říjnovém summitu Evropské rady tento fakt potvrdí s tím, že příští referendum by se mohlo uskutečnit až na podzim v roce 2009.

Irský ministr zahraničních věcí Michéal Martin řekl poslancům Evropského výboru pro ústavní záležitosti, že by rychlé a nátlakové jednání bylo kontraproduktivní. Převážně němečtí členové Výboru s tímto krokem nesouhlasí a požadují rychlejší jednání.

Pokud smlouva v platnost nevstoupí, Evropský parlament bude mít 736 křesel tak, jak to stanoví Smlouva z Nice, namísto 751, které navrhovala Lisabonská smlouva.

Osud Komise

Za současné situace, kdy Lisabonská smlouva není ratifikována všemi členskými státy, vyvstává otázka mandátu Komise, jenž by měl končit v listopadu 2009.

Ozývají se hlasy volající po prodloužení mandátu Komise o několik měsíců, což by dalo čas Irsku Lisabonskou smlouvu přijmout. Podle v současnosti platné Smlouvy z Nice by totiž nově jmenovaná Komise měla mít maximálně 26 členů, na čemž se musí Evropská rada shodnout jednomyslně a pro některou členskou zemi by to představovalo ztrátu komisaře. Lisabonská smlouva toto pravidlo posouvá na rok 2014.

Toto by se tedy mohlo stát, pokud Irsko na prosincovém summitu definitivně oznámí, že není schopno uspořádat referendum před volbami do EP v červnu 2009. Prodloužení mandátu Komise se v minulosti již dvakrát (v roce 1992 a 2004) stalo a článek 215 Smlouvy z Nice obnovení Komise formuluje poněkud vágně, kdy hlavním rozhodujícím prvkem je Rada.

Nicméně, samotný předseda Komise Barroso není zastáncem této varianty, jelikož se chce opět o tento post (v plném pětiletém funkčním období) ucházet. Parlament je také zásadně proti, neboť věří, že by se podle jedné platné smlouvy měly řídit všechny instituce, neboť on bude volen s největší pravděpodobností podle pravidel Smlouvy z Nice (jak je uvedeno výše).

2.2 FINANCOVÁNÍ EU

Ohlasy světové finanční krize

Stěžejním tématem diskutovaným na půdě institucí EU v ekonomické dimenzi byla ve sledovaném období reakce na krizi, která postihla akciové trhy v USA, Evropě i dalších částech světa.

Nejvyšší představitelé států eurozóny se již shodli na podpoře stability finančního systému a vlády několika členských zemí následně přikročily k opatřením na ochranu vkladů klientů komerčních bank.

Finanční krize na summitu Evropské rady

Finanční krize má být hlavním tématem podzimního summitu Evropské rady, který se uskuteční ve dnech 15.–16. října.

Naznačují to již předběžné závěry připravené pro jednání Evropské rady Výborem stálých zástupců (Coreper). Říjnový summit Evropské rady se má mimo ekonomické a finanční situace v Evropě zabývat otázkami energetické bezpečnosti a klimatických změn, Evropským paktem pro oblast imigrace a azylu, kterou navrhla předsednická Francie, pokračováním situace v Gruzii a otázkou, zda v tomto kontextu obnovit jednání mezi EU a Ruskem o nové smlouvě o partnerství a spolupráci, které byly pozastaveny na mimořádném summitu Evropské rady 1. září. Na říjnovém summitu má vystoupit irský premiér jako zástupce země, která v referendu

odmítla Lisabonskou smlouvu, s analýzou možných scénářů pro řešení situace, konkrétní závěry však budou přesunuty až na prosincový summit, výsledek irského referenda a osud Lisabonské smlouvy byl v průběhu srpna a září na půdě EU do značné míry zastíněn jinými událostmi.

Hlavy států a vlád zemí eurozóny se na summitu chystají ohlásit konkrétní opatření, jak čelit finanční krizi a reformovat bankovní sektor, zajímavé přitom je, že základem těchto opatření, o nichž nejvyšší představitelé eurozóny diskutovali již na mimořádné schůzce euroskupiny v Paříži, má být plán navržený vládou největší členské země stojící mimo eurozónu, Velké Británie.

Premiér Gordon Brown ohlásil 8. října „Evropský finanční plán“ a vyzval další členské státy, aby se k němu připojily. Akční plán spočívá na státních garancích mezibankovních půjček, které by umožnily přechodně insolventním bankám dostat svým finančním závazkům vůči podnikatelské sféře a domácnostem a obnovily vzájemnou důvěru v bankovním sektoru. Realizace tohoto plánu garancí by měla trvat až do konce roku 2009, samotné půjčky mohou být až na pět let, jejich sjednání je však nutno provést do stanoveného data 31. prosince 2009. Jen Německo chce na tuto formu záchrany finančních institucí věnovat cca 400 mld. €.

Evropská rada v otázce světové finanční krize zřejmě využije časové koincidence s říjnovým summitem G8 a bude požadovat sladění politického postupu ve snaze zabránit dalšímu odrazu finanční krize na snižujícím se hospodářském růstu evropských států a na ztrátách postihujících zejména podnikatelskou sféru, a to nejen v rámci EU, ale také v rámci celého mezinárodního společenství.

Současná krize světových finančních trhů tedy mimo jiné vyvolává na půdě institucí EU volání po kolektivní akci, a to v některých případech nejen politického, ale i legislativního charakteru.

Ohlasy krize v iniciativách Evropského parlamentu

Na půdě Evropského parlamentu se dokonce objevila iniciativa dvou poslanců za frakci socialistů a liberálů, Ieke van den Burga (PES, Nizozemí) a Daniela Daianua (ALDE, Rumunsko), která vyzývá Komisi, aby podnikla legislativní opatření, která by se týkala finančního dozoru nad platebními podmínkami finančních operátorů (takový dozor by měl mít přístup např. k systému mimořádných odměn managementu a posoudit rizika takového konání z hlediska dlouhodobého profitu společnosti apod.).

Takové legislativní kroky, které se týkají pravidel dozoru nad bankovním sektorem, ovšem náleží vládám

členských států. Komise vydala v této věci legislativní normu již v roce 2004, v souladu s jejími pravomocemi v této oblasti však mělo pouze formu doporučení adresovaného členským státům, přičemž pouze jeden z členských států (právě Nizozemí) normu nutící bankovní společnosti zveřejňovat tyto informace využil. Komisař pro hospodářskou soutěž Charles McCreevy v této souvislosti vzkázal oběma poslancům, kteří jsou autory zmíněné iniciativy, že vydávání závazných právních norem v této oblasti není dle platného primárního práva v kompetenci Komise. V souladu s primárním právem poslanci EP nemají právo legislativní iniciativy, mohou pouze adresovat podobné výzvy Komisi, která je v oblasti jednotného trhu držitelem monopolu na tvorbu legislativy EU, aby v příslušné oblasti legislativní normu vytvořila.

Finanční krize a členské státy

Finanční krize se mezitím odrazila nejen v rámci eurozóny. Z členských států východního rozšíření stojících mimo eurozónu se nejcitelněji projevila v Maďarsku, které se dlouhodobě potýká s vysokým deficitem veřejných financí, což je také největším problémem na maďarské cestě ke splnění konvergenčních kritérií.

Kvůli vysokému zadlužení veřejných financí v zahraničí způsobenému mimo jiné i dlouhodobou vládní politikou rozpočtových deficitů je situace v Maďarsku přirovnávána k Islandu, kde pod vlivem současné světové krize hrozil státní bankrot. (V té souvislosti není bez zajímavosti informace, že krize finančního sektoru, která citelně postihla právě Island, obnovila zejména v odborových kruzích na Islandu debatu o potřebě vstupu do EU a přijetí eura. Island je členem NATO, do EU však přihlášku nikdy nepodal zejména kvůli obavám z vlivu společné rybolovné politiky EU na sektor rybářství, který zaujímá v islandské ekonomice důležité místo.)

V Maďarsku v roce 2006 vládní dluh překračoval 9% HDP země, o rok později se jej podařilo snížit pod 4%, což však stále ještě neodpovídá maastrichtským kritériím. Konvergenční plán počítá s postupným snižováním schodku na hraniční 3% do konce roku 2009, ve světle současných událostí, na které maďarský forint reagoval až desetiprocentním oslabením (před intervencí ze strany centrální banky), však zřejmě nelze takový vývoj očekávat.

O pomoci v současné finanční krizi pro Maďarsko uvažuje Mezinárodní měnový fond (IMF), Rada ministrů financí EcoFin a Komise se však ve společném komuniké z 13. října vyjádřily, že tato podpora a podmínky, jimiž ji hodlá IMF zaštitit, musejí být v souladu s primárním právem EU a nesmí se dostávat do rozporu zejména s konvergenčním programem Maďarska.

Rozpočet 2009

Na zasedáních 8. a 13. října Rozpočtový výbor EP uzavřel v prvním čtení debatu o návrhu rozpočtu pro rok 2009.

Legislativní pozadí

Pro rok 2009 Komise v původním návrhu požadovala o téměř 2 mld. € ve výdajích více než je ochotna poskytnout Rada. Rada navrhuje platby ve výši cca 115 mld. €, což není ani 1% HND současné EU. Je přitom třeba mít na paměti, že v případě rozpočtu Společenství platí zásada vyrovnanosti, výdaje se tedy rovnají příjmům, z nichž největší podíl tvoří příspěvky členských států vypočítaných na základě jejich HDP. Z toho důvodu je Rada jako zástupce členských států „nejspořivějším“ aktérem v rozpočtové proceduře, Komise coby tvůrce předběžného návrhu rozpočtu a faktický správce výdajové části bývá ve výdajích velkorysejší, EP se pak obvykle přiklání k pozici Komise a nepovinné výdaje, do nichž může zasahovat, seškrtnuté Radou, se obvykle pokouší opět navýšovat.

Navzdory současné globální finanční krizi Rozpočtový výbor konstatoval, že návrh úspor provedený Radou (k němuž EP sám podal 1400 pozměňovacích návrhů) nedostatečně koresponduje s politickými prioritami EU. Navýšení výdajové stránky navrhované EP tak ještě převyšuje původní předběžný návrh Komise.

Boj proti klimatickým změnám

Na návrh maltského poslance Louise Grecha (PES) EP požaduje zřízení speciálního fondu či dokonce samostatné rozpočtové kapitoly, která by zahrnovala všechny výdaje související s bojem proti klimatickým změnám.

Především tuto výdajovou část totiž EP považuje v návrhu rozpočtu tak, jak jej pozměnila Rada, za nejvíce podhodnocenou a celkové výdaje v této oblasti požaduje navýšit o 2 mld. €.

Strukturální politika a Lisabonská strategie

EP vyjádřil také politování nad tím, že se Rada rozhodla seškrtnat výdaje v oblasti strukturální politiky (Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj a také Kohezní fond, který stojí mimo systém strukturálních fondů, protože poskytuje prostředky pro celé státy zaostávající za průměrem HDP EU) a v sociální dimenzi Nadpisu 1a, který je věnovaný Lisabonské agendě (růst a konkurenceschopnost).

EU jako globální aktér

Výhrady má Rozpočtový výbor také ke škrtům v Nadpisu 4 (EU jako globální aktér), kde požaduje

návrat zpět k výdajům navrženým Komisí v oblastech společné bezpečnosti a obranné politiky, pomoci územím Palestinské samosprávy, Kosovu a Afghánistánu.

Již na zasedání 8. října byla řešena otázka mimořádné asistence Gruzii, pro kterou byla vytvořena samostatná rozpočtová kategorie prozatím bez konkrétního určení částek, v souladu s návrhem polského poslance Janusze Lewandowskiho (EPP-ED) výbor navrhuje počkat na výsledky donorské konference, která se má konat částečně i z podnětu České republiky 22. října v Bruselu.

Nejasná je prozatím otázka finanční pomoci zemědělství v rozvojových zemích ve výši 1 mld. €, která má kompenzovat důsledky zvýšení cen potravin na světových trzích. Komise v červenci navrhla na tuto kompenzaci mimořádně uvolnit 750 mil. € z rozpočtu na rok 2008, zbývajících 250 mil. € má pocházet z rozpočtu na rok 2009. Rozpočtový výbor rozhodnutí v této věci prozatím odložil, francouzský prezident Sarkozy se jako zástupce předsednické země zase vyjádřil, že v oblasti pomoci zemědělskému sektoru v nejhudších zemích světa je třeba hledat řešení nikoli jednorázové, pro rok 2008, ale systematické.

Do druhého čtení se návrh rozpočtu pro rok 2009 posune na půdě EP 23. října, kdy o něm bude hlasovat plenární zasedání.

2.3 JUSTICE A VNITRO

Evropský pakt pro oblast imigrace a azylu

Rada ministrů pro oblast justice a vnitra na zasedání 25. září jednomyslně přijala konečnou verzi textu Evropského paktu pro oblast imigrace a azylu, který má být jedním z hlavních výstupů francouzského předsednictví.

Obsah paktu

Pakt neobsahuje konkrétní legislativní návrhy, má se jednat spíše o jakousi cestovní mapu pro budoucí společnou imigrační politiku EU, s jejímž vytvořením počítal do značné míry již Haagský program z roku 2004 a ještě před ním závěry summitu v Tampere z roku 1999.

EU připravuje pro období 2009–2014 nový pětiletý program pro oblast justice a vnitra, který má být zveřejněn během švédského předsednictví na summitu ve Stockholmu. Francouzský prezident Sarkozy chce využít ještě stávajícího předsednictví své země a dát evropské imigrační a azylové politice prostřednictvím dokumentu nový impulz. Dokument má tedy spíše politickou povahu další

z „vlajkových lodí“ ambiciózního francouzského předsednictví.

Pakt jmenuje 5 hlavních priorit, z nichž některé již nacházejí odraz v konkrétních projednávaných legislativních návrzích: 1) otázka legální imigrace a integrace cizinců (viz např. návrh směrnice o tzv. modrých kartách o sjednoceném postupu vyřizování žádostí státních příslušníků třetích zemí o jediné povolení k pobytu a výkonu práce na území členského státu a o společném souboru práv pro pracovníky z třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členském státě); 2) kontrola nelegální imigrace (viz např. návrh směrnice o sankcích proti zaměstnavatelům příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem); 3) zefektivnění pohraničních kontrol (zejména na vnějších hranicích EU, což s sebou má nést i posílení stávající agentury Frontex, která má na starosti zvládání migračních toků na vnějších hranicích Unie); 4) jednotný evropský azylový systém; 5) propojení otázky migrace a rozvojové politiky (viz např. speciální bilaterální dohody týkající se pracovních příležitostí pro vysoce kvalifikované pracovníky mezi EU a některými třetími státy – z poslední doby např. Moldávie coby reprezentant postsovětského prostoru, Kapverdy jako reprezentant třetího světa; či idea evropského „pracovního úřadu“ na africkém kontinentě, jejíž první vlaštkou je imigrační centrum otevřené od 1. října v Mali).

Kritika a sporné body

Sarkozyho pakt má i své kritiky v řadách nevládních organizací či zástupců levice v Evropském parlamentu, kteří upozorňují na to, že je až příliš zaměřen na otázku řízení legální migrace, málo pozornosti věnuje samotnému budování společných politik (včetně např. kontroverzní otázky „sdílení břemene“ mezi členskými státy v případě nárazových uprchlických vln, na němž mají zájem především pobřežní či malé ostrovní země, které se coby nárazníkové státy v minulosti několikrát ocitly v této souvislosti v krizové situaci – např. Malta) a spolupráci se třetími zeměmi, která by byla zaměřena na prevenci nelegální migrace a boj s jejími příčinami. Kritika varující před vznikem legislativy, která by se mohla dostat do rozporu s ochranou lidských práv, především práva na azyl, přichází i od vlád samotných třetích zemí, z nichž směřují uprchlické vlny do Evropy, hlasitěji paradoxně zaznívá nikoli z afrického kontinentu, ale z Latinské Ameriky (např. Brazílie).

O textu paktu budou hlasovat ještě hlavy států a vlád na summitu Evropské rady, který se uskuteční 15.–16. října.

Aktivity Komise v oblasti migrace a azylu

V oblasti společné evropské migrační politiky nezůstává pozadu ani Komise, která 8. října zveřejnila tři sdělení. První z nich se týká globálního postupu v oblasti migrace, který má zahrnovat posílení spolupráce se třetími státy, přesněji zacílené na konkrétní regiony (především subsaharská Afrika, Blízký východ, Latinská Amerika a Asie) a zlepšení koordinace a společný postup při zvládání imigračních vln, včetně finančního zajištění.

Druhé a třetí sdělení konstatovalo některé mezery v implementaci směrnice z roku 2003 zavádějící společná pravidla pro slučování rodin imigrantů a hodnotilo existující legislativní nástroje v oblasti integrace legálních přistěhovalců do společnosti. Komise hovoří o vytvoření specifických „evropských modulů“, které by měly řešit různé aspekty integračního procesu, především s důrazem na tři prvky: zajištění pracovních příležitostí, vzdělání a celkové sociální inkluze legálních migrantů. V případě těchto sdělení se jedná o více méně deklaratorní výzvy či hodnocení již stávajícího stavu, konkrétnější legislativní kroky samozřejmě představují již zmíněná směrnice o modrých kartách či bilaterální programy spolupráce se třetími státy a regiony na poli legální migrace.

Směrnice o „modrých kartách“

Jedním z klíčových témat zasedání Rady ministrů pro oblast justice a vnitra 25. září byl návrh směrnice o tzv. modrých kartách.

Legislativní pozadí

Návrh směrnice Rady o sjednoceném postupu vyřizování žádostí státních příslušníků třetích zemí o jediné povolení k pobytu a výkonu práce na území členského státu a o společném souboru práv pro pracovníky z třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členském státě, zveřejnila Komise 23. října 2007. Jedná se o projekt, který má představovat jakousi obdobu amerických zelených karet, tedy jediné pracovní povolení a povolení k pobytu určené pro přistěhovalce, kteří mohou zaplnit volná vysoce kvalifikovaná pracovní místa na evropském pracovním trhu, s možností cestovat a žádat o práci v kterémkoli členském státě a právem na doprovod nejbližších rodinných příslušníků. Návrh je nyní předmětem jednání v Radě a cíl uzavřít jednání o něm do konce roku 2008 tvoří jednu z integrálních součástí návrhu Evropského paktu pro imigraci a azyl, který má být stěžejním programovým dokumentem francouzského předsednictví pro oblast svobody, bezpečnosti a práva (justice a vnitřních věcí). Evropský parlament je pouze konzultován.

Obsah návrhu a společné pozice

Pracovní povolení a povolení k pobytu se má týkat legálních migrantů ze třetích zemí, kteří mohou svoji kvalifikaci v příslušném oboru doložit certifikátem o minimálně tříletém vzdělání v oboru či potvrzením o minimálně pětileté praxi v oboru. Uchazeč o „modrou kartu“ se musí také prokázat pracovní smlouvou podepsanou na minimálně roční období práce v oboru, jemuž odpovídá jeho kvalifikace. Rada sice ještě nedospěla k definitivní formulaci společné pozice, základní body však jsou již známy. Shodla se například na otázce minimálního požadovaného platu uchazeče o modrou kartu, který musí činit alespoň 1,5 násobek ročního platu, který by za stejně kvalifikovanou práci obdržel pracovník v mateřské zemi. Tento požadavek přitom může být zmírněn na 1,2 násobek u profesí, které obzvláště trpí v EU nedostatkem pracovních sil, jako jsou např. zdravotnické profese.

Pokud jde o benefity, držitel modré karty má nárok na zjednodušenou proceduru při obnovování pracovního povolení, které probíhá každé dva roky, vztahují se na něj pochopitelně všechna práva v rámci norem pro reunifikaci rodin, zjednodušený přístup k zaměstnání se vztahuje také na jeho manželku/manžela. Držitel modré karty má mít také snazší přístup k bydlení v rámci EU a ke statusu dlouhodobého pobytu. Vyřešena byla také citlivá otázka přechodu držitele modré karty z jednoho členského státu do státu jiného. Pokud se po uplynutí 18 měsíců držitel modré karty vydané v jednom členském státě rozhodne odejít do jiného členského státu a žádat zde o práci odpovídající své kvalifikaci, musí znovu projít měsíční procedurou žádání o novou modrou kartu. Karta vydaná v jednom členském státě tedy automaticky neopravňuje k práci a pobytu také v jiných členských státech, což je opatření, které má vycházet vstříc odlišným potřebám pracovních trhů v různých členských státech.

Sporné body a pozice ČR

Radě ministrů se tak podařilo během jednání odstranit téměř všechny sporné body, určité problémy týkající se navrhovaného vstupu normy v platnost indikovala Česká republika, kde v nedávné době také proběhl legislativní proces, na jehož konci je úprava oblasti legální pracovní migrace a vstupu vysoce kvalifikovaných pracovníků na pracovní trh prostřednictvím tzv. zelených karet. ČR vstupuje do svého předsednického období v první polovině příštího roku s heslem „Evropa bez bariér“ a v duchu tohoto hesla požaduje po státech EU-15, aby nejprve odstranily maximum překážek, které brání přístupu na jejich pracovní trh pro pracovníky ze států, které přistoupily během východního rozšíření v roce 2004, a teprve potom otevíraly svůj pracovní trh příslušníkům nečlenských zemí.

2.4 KLIMATICKO-ENERGETICKÝ BALÍK

V průběhu září a října se výrazně zintenzivnila jednání o tzv. klimaticko-energetickém balíku, jež Komise předložila 23. ledna a o němž v monitorinžích pravidelně informujeme. Jednotlivým prvkem probíhajících debat byla především snaha dotčených aktérů dosáhnout rozvolnění požadavků uvedených v návrzích, a to i s argumenty opírajícími se o stávající (celosvětově se horšící) situaci na poli ekonomiky (viz např. argumenty Francie, Německa, Rakouska, Itálie, ale i ČR, Polska, Slovenska, Maďarska, Bulharska či Rumunska).

Podobným svorníkem byl ovšem na druhé straně i fakt, že Komise a Evropský parlament se v naprosté většině případů souvisejících s klimaticko-energetickým balíkem snažili o zachování původních (poměrně restriktivních) návrhů.

Zpráva Ekové

Patrně to bylo mj. již ve výboru Evropského parlamentu pro průmysl, který se 11. září věnoval otázce budoucnosti systému obchodování s emisními povolenkami (COM(2008)16): postavil se, jak požaduje Komise, za postupné nahrazení volného přidělování povolenek jejich aukcemi, bez ohledu na možný přesun části dotčených podniků mimo území EU, kde se přísná opatření nebudou uplatňovat.

Zpráva Ekové předpokládá, že hned po roce 2013 by měly ztratit možnost získávat povolenky zdarma např. elektrárenské společnosti (dalších subjektů by se to dotklo až později, postupně). To je ovšem problematické především pro země využívající pro výrobu elektřiny fosilních paliv, bez možnosti v krátké době přejít na jiné zdroje energie (např. Polsko, ale i ČR – mj. Svaz průmyslu a dopravy – se spolu s dalšími novými členskými zeměmi snaží o vytvoření blokační menšiny proti návrhu; ten naopak podporují – resp. na začátku sledovaného období podporovaly – mj. Francie a částečně i Německo). Podle zastánců přísné normy (např. organizace WWF, která tvrdí, že zpoplatnění povolenek v tržním prostředí nebude představovat žádné riziko pro zvýšení koncových cen elektrické energie) nicméně elektrárenské společnosti v posledních letech zaznamenaly výrazné zisky a pro další období disponují dostatečným kapitálem.

Pokud jde o ostatní sektory, zpráva Ekové předpokládá, že Komise (navzdory jejímu vlastnímu tvrzení) předloží, jak postupovat (kdy je začlenit do rámce obchodování s emisními povolenkami včetně aukcí), do 1. června 2010 (Komise počítá

až s rokem 2011 podle toho, jak se vyvinou jednání o budoucnosti Kjótského protokolu na mezinárodní úrovni, s čímž ale nesouhlasí především subjekty s vysokými emisemi CO₂ – např. hliníkárný, ocelárny ap.).

V dané souvislosti se „ozvali“ reprezentanti chemického průmyslu (včetně Svazu chemického průmyslu ČR) s argumentem, že po legislativě známé jako REACH pro něj budou změny na poli obchodování s emisními povolenkami likvidační, zvláště za situace, kdy dotčené firmy nebudou s dostatečným předstihem zpraveny o tom, na jaký právní režim se přesně připravit (český chemický průmysl odhaduje dodatečné náklady na začlenění do systému obchodování s emisními povolenkami na 6–16 mld. Kč ročně podle toho, zda pro něj budou povolenky předmětem aukcí již od roku 2013, nebo až později).

Poslední kontroverzí zprávy Ekové je otázka nakládání s prostředky vybranými z aukcí emisních povolenek: text předpokládá, že minimálně polovina z nich by měla být využita na další environmentální projekty ve třetích zemích. Druhá polovina pak na podobné projekty „doma“ (s čímž však patrně členské státy nebudou souhlasit).

Dopady vně EU

Klimaticko-energetický balík ovšem nemá jen své vnitroujní konsekvence, ale i důsledky vně EU. Existuje riziko, že v souvislosti s přijímáním jeho jednotlivých opatření mohou mezi Unii a okolními obchodními partnery vyrůst obchodní bariéry, jež budou v nesouladu se závazky WTO (kvůli faktické ochraně unijního trhu před importy nesplňujícími kritéria klimaticko-energetického balíku).

Na tuto skutečnost přitom neupozorňují jen aktéři vně EU, ale i potenciálně dotčené podniky působící v EU samotné (údajně nicméně existuje návrh dokumentu, jenž by měl kategorizovat nejpostiženější sektory do čtyř skupin a stanovovat pravidla pro začlenění do systému aukcí s emisními povolenkami, resp. časové odlišení tohoto kroku podle potenciálu na transfer výroby mimo EU).

Technologie CCS

Tématem září se před hlasováním ve výboru (7. října; viz dále) stala i otázka ukládání CO₂ pod zemský povrch. V této souvislosti bylo mnoho prostoru věnováno zveřejnění studie společnosti McKinsey, která předpokládá využití dané technologie (známé jako CCS) zhruba od roku 2030.

Tehdy by měla být komerčně zajímavá – uložení jedné tuny CO₂ by mělo stát zhruba 30 € v porov-

nání s dneškem, kdy se náklady na uložení téhož množství odhadují až na 90 € (jedna tzv. emisní povolenka, plnící fakticky stejný účel, přitom stojí okolo 20 €).

Do té doby by měly být realizovány demonstrační projekty, podle názoru části poslanců Evropského parlamentu a organizace Eurelectric (a v kontrastu s názory Komise i členských států) z prostředků EU a/nebo jednotlivých členských států (nebo v alespoň v důsledku výjimek z poskytování státních podpor).

Jde o vyjádření představy, že veřejná autorita může být navzdory historickým zkušenostem hovořícím o opaku úspěšná při „plošném“ zavádění dosud nevyužívané technologie. Problémem je také to, že využití technologie CCS vede ke snížení výkonu podniků, které ji implementují (např. elektrárny), v průměru o 20 %.

Evropský parlament proto navrhuje, aby subjekty, které CCS zavedou, měly přístup k bezplatně udělovaným povolenkám ze systému obchodování s emisními povolenkami (mělo by jít fakticky o 10 mld. €). Povolenky by byly ovšem k dispozici jen subjektům, které budou CO₂ skutečně ukládat pod zem. Distribuovat by je měla Evropská investiční banka.

Sice by díky tomu nemělo dojít k překročení cílů klimaticko-energetického balíku, ovšem na druhou stranu by uvedeným řešením došlo k (legislativnímu) „křížovému“ kompenzování dotací, čemuž se Komise od počátku spíše bránila. Tento problém ostatně rezonuje i mezi členskými státy: i v případě, že návrh týkající se CCS získá podporu v Evropském parlamentu (což se 7. října stalo; viz dále), není jasný jeho další osud v Radě, jež by se jím měla zabývat v prosinci (výrazně proti němu vystupuje např. Řecko, a to nejen z toho důvodu, že na jeho území může být realizace CCS kvůli riziku zemětřesení nebezpečná, ale i proto, že jde fakticky o zcela netestovanou technologii, jež podle dosavadních studií může naleptávat „plášť“ prostoru, kde je CO₂ uskladněn, nehledě na to, že vyžaduje velké množství užitkové vody; pro je například Velká Británie nebo Nizozemsko).

Zajímavý je i postoj organizací typu Greenpeace, které CCS také nepodporují, protože fakticky umožňuje další „beztrestné“ využívání fosilních paliv (což fakticky potvrzuje např. i ČEZ, jenž hodlá jeden ze dvou svých demonstračních projektů CCS realizovat v severních Čechách).

Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 7. října hlasoval o třech zprávách – Hassiové, Doylové a Daviesové.

Zpráva Hassiové

Zpráva Hassiové, týkající se otázky snižování emisí CO₂ v sektorech nezařazených do systému obchodování s emisními povolenkami (např. silniční a vodní doprava, stavebnictví, služby, zemědělství), byla přijata poměrem 65:0:1. Poslanci se nejen postavili za cíl Komise (snižování emisí CO₂ mimo emisní povolenky o 10% do roku 2020 kvůli dosažení celkového snížení v EU do téhož roku o pětinu), ale podpořili i stanovení dalších cílů – snížení emisí CO₂ o polovinu do roku 2035 a o 80% do roku 2050 (vždy v porovnání s rokem 1990).

Na druhou stranu v textu zůstaly zachovány národní cíle umožňující některým členským státům dokonce i navýšení emisí CO₂ (což by se mělo – v rámci možností – pozitivně dotknout i ČR). V případě, že však nebudou plněny, navrhl výbor povinnost platit pokuty ve výši 100 € za tunu CO₂ (nebo jeho ekvivalentu) nad stanovený cíl. To by fakticky mělo znamenat sblížení nové normy se systémem obchodování s emisními povolenkami. Ostatně pokud by členské státy pokutu neuhradily, ztratily by adekvátní množství povolenek, s nimiž by jinak mohly disponovat na trhu, a utržené finanční prostředky by se staly součástí unijního rozpočtu. V následujícím roce by pak dotčené státy musely své emise dále snížit o „extra“ třicet procent nad rámec stanoveného ročního plánu.

Ty země, které své emise překračovat nebudou, budou moci své „přebytky“ nabízet jiným členským státům, ovšem s tím, že výnosy z těchto transakcí investují do environmentálních projektů.

Pokud jde o možnost vylepšovat si své „skóre“ investicemi ve třetích zemích prostřednictvím CDM (Clean Development Mechanism), jež administruje OSN, měla by zůstat zachována, ovšem v omezené podobě. Zatímco Komise předpokládala, že CDM se může týkat až 3% emisí CO₂ (podle emisí z roku 2005) ročně, výbor se postavil za to, aby tento objem činil 8% na celé období 2013–2020.

V případě dohody o budoucnosti Kjótského protokolu by měly být cíle stanovené novou normou automaticky zpřísněny na 30% snížení CO₂ do roku 2020.

Rozvojové státy by měly nově (na základě grantových řízení) získávat roční příspěvky na přizpůsobení se klimatické změně, a to počínaje 5 mld. € v roce 2013 a konče 10 mld. € v roce 2020.

Zpráva Doylové

Zpráva Doylové o revizi systému obchodování s emisními povolenkami byla přijata poměrem 44:20:1. Obecně se postavila za aukční systém nabízení povolenek již od roku 2013, pouze s vý-

jimkou firem, jež reálně hrozí odchodem mimo EU a energeticky nejnáročnějších provozů (kam by ovšem s výjimkou kogeneračních provozů neměly spadat elektrárny, jež by si měly od daného roku povolenky – v porovnání se stávajícím stavem – kupovat; v tomto směru lze očekávat spory v Radě – nové členské státy včetně ČR zde patrně budou proti).

Za energeticky náročné provozy by měly být označeny ocelárny, cementárny či hliníkárný – ty by si měly v roce 2013 kupovat jen 15% povolenek s tím, že do roku 2020 by povolenky postupně získávaly výhradně prostřednictvím aukcí (Komise navrhovala 20%, jde tedy o určité rozvolnění).

Firmy, jež reálně hrozí odchodem mimo EU, by měly povolenky získávat zdarma až do roku 2020, ovšem dosud není jasné, o které půjde (Komise by je podle zprávy měla určit do konce roku 2009 a jejich seznam by měla revidovat každé čtyři roky; sama Komise se přitom stavěla za pozdější zveřejnění seznamu a jeho častější aktualizaci – každé tři roky).

Zpráva předpokládá, že celý systém obchodování s povolenkami bude ročně generovat minimálně 50 mld. €, z nichž polovina by měla být využita na environmentální projekty ve třetích zemích (prostřednictvím mezinárodního fondu; Komise navrhovala jen 20%) a polovina na tentýž účel v rámci samotné EU.

Do rámce nové normy by také měly být zahrnuty nové plyny (nitrous oxide a perfluorocarbons) i sektory (výrobci hliníku, čpavku a petrochemičtí producenti, potenciálně – také od roku 2013 – vodní doprava, nákladní silniční doprava, těžební průmysl či zpracovatelé odpadu – to by však předpokládalo nové legislativní návrhy).

Mimo rámec systému obchodování s emisními povolenkami by měly zůstat subjekty s emisemi po 25 tis. tun CO₂ a vstupy nižšími než 35 MW (počítaje „skóre“ za tři poslední roky; Komise v tomto směru byla přísnější: 10 tis. tun CO₂ a 25 MW).

Daviesova zpráva

Daviesova zpráva o technologii CCS (zachytávání a ukládání CO₂ pod zem) byla odsouhlasena poměrem 54:1:6. Již zpráva Doylové předpokládá, že část emisních povolenek (500 mil. v hodnotě cca 10 mld. €) by měla být využita na demonstrační projekty této technologie jak v EU, tak ve státech mimo ni (včetně např. Číny; ne však na žádné projekty další, komerční).

Všechny nové elektrárny nad 300 MW by měly od roku 2015 emitovat nejvýše 500g CO₂ za vyprodukovanou kilowatthodinu (v ročním průměru), což podle některých názorů může vést k situaci, že v následujícím období (do roku 2015) budou nově stavě-

ny elektrárny, jež dané kritérium nesplní. Zbývající CO₂ budou muset ukládat pod zem.

Pokud jde o samotnou realizaci tohoto opatření, provozovatelé příslušných CCS zařízení by měli platit roční příspěvky do fondu zřízeného příslušnými členskými státy. Z vybraných prostředků by se pak měly hradit všechny operace související s dohledem nad úložišti i jejich převzetím státy poté, co jejich provozovatelé kupř. zaniknou. Odpovědnost za uložený CO₂ by nicméně měla po dobu padesáti let zůstat na nich, ač Komise předpokládala, že to budou členské státy, kdo bude za úložiště v konečném důsledku odpovědný.

Členské státy by měly získat dva roky na implementaci (Komise navrhovala jen rok).

Další vývoj

O všech zprávách by se mělo hlasovat v plénu v prosinci (na druhém plenárním zasedání, které se ten měsíc uskuteční). Ještě předtím by se měla celým klimaticko-energetickým balíkem zabývat Rada, a to již 20. října (poté, co se k dané otázce vyjádří i summit Evropské rady, jenž by se měl postavit za koherenci celého balíku a zachování možnosti podpořit sektory, jichž by se měla nová opatření negativně dotknout).

Pokud jde o reakce na hlasování výboru, Komise výsledek přivítala, environmentální organizace (např. Greenpeace, WWF, CAN Europe) jej považují za nedostatečný (pokud jde o dosažení stanovených cílů) a reprezentanti průmyslu předpokládají, že nová legislativa se jich dotkne pouze a jen negativně – v podobě zvýšených nákladů.

2.5 VNĚJŠÍ VZTAHY EU

Summit EU-Indie

Nejvyšší představitelé EU – současný předseda EU Nicolas Sarkozy, předseda Komise José Manuel Barroso, Nejvyšší tajemník společné bezpečnostní a obranné politiky Javier Solana, se 29. září 2008 sešli s předsedou vlády Indie Manmohanem Singhem a ministrem obchodu Kamal Nathem na společném summitu v Marseille.

Summit se soustředil na otázku volného trhu a zintenzivnění spolupráce především v oblasti nových technologií, energetiky a klimatických změn.

EU je stále největším obchodním partnerem Indie a s obchodní výměnou v hodnotě 60 miliard eur v roce 2007 předstihla Čínu. Z pohledu EU je Indie jejím devátým nejvýznamnějším obchodním partnerem.

Od roku 2004 tyto celky pojí dohoda o strategickém partnerství a o rok později k ní přibyl plán společné akce, tedy spolupráce v několika oblastech jak ekonomických, tak politických.

EU a Indie se také domluvily na horizontální dohodě o civilním letectví a oboustranně výhodné spolupráci v oblasti lodní dopravy. Na summitu zazněl požadavek větší spolupráce v oblasti vědy a techniky s důrazem na informační technologie. Mezi Euratom a Indií se také finalizuje bilaterální jednání o Mezinárodním termonukleárním experimentálním reaktoru (ITER).

V neposlední řadě se obě strany shodly na prohloubení spolupráce v oblasti vzdělávání a kultury a diskutovaly současné dění v mezinárodním měnovém sektoru nebo rostoucí ceny komodit.

2.6 ZEMĚDĚLSTVÍ

Střednědobá reforma SZP – health check

Výbor EP pro zemědělství a rozvoj venkova na svém zasedání 7. října hlasoval o pozměňovacích návrzích ke čtyřem zprávám Luise Manuela Capoulase Santose (Portugalsko, PES) týkajícím se střednědobé revize SZP (health check). Poslanci EP přitom podali k návrhům Komise více než tisíc pozměňovacích návrhů, přičemž nejvíce jich podle očekávání směřovalo k prvním dvěma návrhům nařízení, které se týkají stanovení společných pravidel pro režimy přímých podpor pro zemědělce a společné organizace trhů (sem náleží např. otázka mléčných kvót apod.).

Aby bylo možné hlasování o takovém počtu pozměňovacích návrhů vůbec technicky provést, byly klíčové pozměňovací návrhy seřazeny do sérií, jejichž předjednávání probíhalo mezi zpravodajem návrhu a představiteli politických frakcí zastoupených ve výboru.

Sporné body

K nejkontroverznějším otázkám podle očekávání patřil návrh na redukci přímých plateb prostřednictvím zvýšení modulace, která znamená přesun finančních prostředků od garantovaných přímých plateb k projektově vázanému financování rozvoje venkova. Výsledek hlasování Zemědělského výboru nepřináší příliš dobré zprávy pro zemědělské podniky, které jsou velkými příjemci přímých plateb (nad 100 000 €).

EP se v prvním čtení rozhodl zmírnit zvýšení modulace, které původně navrhovala Komise pro farmáře získávající přímé platby ve výši nad 5 000 € (Komise zde původně navrhovala

zvýšení dosavadní povinné modulace z 5% na 13% do roku 2013, EP navrhuje zvýšení jen na 7%), výraznější má být naopak zvýšení povinné modulace u podniků pobírajících na přímých platbách více než 100 000 € ročně.

Další kontroverzní otázkou, na níž se neshodují producenti jednotlivých členských států, bylo plánované odstranění kvót na mléko a mléčné výrobky, které se mělo dít pomocí postupného navyšování stávajících mléčných kvót.

Mléčné kvóty představují určitý anachronismus pro regulaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky, který měl bránit nadprodukcí pod vlivem zkušeností, jimiž zemědělský sektor v ES prošel v 80. letech. Po východním rozšíření se nastavení mléčných kvót nerespektující realitu mlékárenské produkce v nových členských státech stalo příčinou každoročního překračování kvót na mléko určené na další zpracování ze strany těchto států (včetně ČR), přičemž břemeno vyměřených pokut nesli producenti. K navýšení mléčných kvót o 2% došlo pod vlivem zvyšující se poptávky od dubna 2008, mezi státy sankcionovanými za loňské produkční období (duben 2007 – březen 2008) již figuruje ze států východního rozšíření pouze Kypr. ČR náleží mezi dlouhodobé kritiky systému mléčných kvót a podporovatele jeho zrušení, zachování naopak podporují některé státy se specifickými zemědělskými podmínkami (např. chov krav na mléko ve znevýhodněných oblastech horského typu), které se obávají, že zrušením regulace a vystavením své produkce volné konkurenci na trhu s mlékem bude ohrožena její konkurenceschopnost.

Zemědělský výbor v rámci pozměňovacích návrhů podpořil kompromisní variantu: navýšení kvót o 1% navrhované Komisí v letech 2009 a 2010, Komise by však měla před přijetím

nových návrhů v této oblasti pro období po roce 2010 posoudit situaci na trzích, výbor tedy jednoznačně nepodpořil úplné zrušení kvót k navrhovanému datu, vyslovil se naopak pro vytvoření speciálního fondu, který má pomoci při restrukturalizaci sektoru.

Státy budou moci podle návrhů podpořených výbo-rem použít až 15% ze své národní obálky k podpoře sektorů, které se přechodně ocitly v potížích, či na pojištění proti přírodním katastrofám nebo ke zvládnutí zvířecích epidemií.

Další pozměňovací návrhy, které úspěšně prošly hlasováním Zemědělského výboru, se týkají zachování vazby mezi produkcí a financováním u některých typů plateb (týká se to především sektoru živočišné výroby a plateb typu prémie na krávy bez tržní produkce mléka a zachování specifických podpor u lnu či bramborového škrobu, na kterém měla zájem i ČR).

Ani tato střednědobá reforma tedy nepřináší úplný decoupling (úplné odstranění plateb neoddělených od produkce).

Očekávaný vývoj

EP se zjevně rozhodl vyjít vstříc francouzské snaze dokončit legislativní proces reformy do konce roku 2008, protože druhé čtení na plénu EP je naplánováno už na 19. listopadu. Ve stejný den má dospět také Rada ke společné pozici.

Sám zpravodaj návrhů ze socialistické frakce ocenil přístup Rady pod vedením francouzského ministra zemědělství Michela Barniera, která podle jeho slov navzdory tomu, že je EP prozatím v oblasti SZP pouze konzultován, dávala připomínkám EP během legislativního procesu podobný prostor, jako u spolurozhodovací procedury, kterou zde zavádí až Lisabonská smlouva.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 22.–25. září 2008

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Ouzkého zpráva týkající se změny nařízení (ES) č. 338/97, pokud jde o prováděcí pravomoci svěřené Komisi ***I (článek 131 jednacího řádu) (hlasování) A6-0314/2008	23. září 2008		2	65	5	24	0	2 posl. ODS nepřítomni
Bermanova zpráva týkající se kroků v návaznosti na konferenci v Monterrey z roku 2002 o financování rozvoje (A6-0310/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	610	8	25	0	14	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Cederschiöldové týkající se hodnotící zprávy o vnitřním trhu (A6-0272/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	612	8	33	0	8	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Packové týkající se Boloňského procesu a mobility studentů (A6-0302/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	592	8	26	0	34	0	1 posl. ODS nepřítomen
Rasmussenova zpráva týkající se zajišťovacích fondů a soukromých kapitálových fondů (A6-0338/2008)	23. září 2008	562	1	86	0	25	8	
Lehneova zpráva týkající se transparentnosti institucionálních investorů (A6-0296/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	513	9	43	0	117	0	
Szájerova zpráva týkající se přizpůsobení určitých aktů regulativnímu postupu s kontrolou, nařízení „omnibus“ (druhá část) (A6-0100/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	638	7	22	0	11	2	
Szájerova zpráva týkající se technické prohlídky motorových vozidel a jejich přípojných vozidel (A6-0299/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	639	7	10	0	21	2	
Zpráva Lefrançoisové týkající se boje proti terorismu (A6-0323/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	556	8	90	0	19	1	
Roureova zpráva týkající se ochrany osobních údajů (A6-0322/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	600	2	21	0	39	7	

Ebnerova zpráva týkající se situace a perspektiv zemědělství v horských oblastech (A6-0327/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. září 2008	487	1	73	8	54	0	
Coelhoova zpráva týkající se migrace na Schengenský informační systém druhé generace (SIS II) A6-0352/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. září 2008	492	9	25	0	40	0	
Trautmannova zpráva týkající se sítí a služeb elektronických komunikací (A6-0321/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. září 2008	597	8	55	0	29	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva del Castillo Vera týkající se Evropského úřadu pro trh elektronických komunikací (A6-0316/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. září 2008	490	0	105	8	14	0	1 posl. ODS nepřítomen
Harbourova zpráva týkající se Sítí a služeb elektronických komunikací, ochrana soukromí a ochrana spotřebitele (A6-0318/2008)	24. září 2008	548	9	88	0	14	0	
Muscatova zpráva týkající se DPH, pokud jde o zacházení s pojišťovacími a finančními službami (A6-0344/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	25. září 2008	493	0	90	7	10	0	2 posl. ODS nepřítomni
Fogliettova zpráva týkající se Bílé knihy o zdravotních otázkách souvisejících s výživou, nadváhou a obezitou (A6-0256/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	25. září 2008	536	6	37	2	20	0	1 posl. ODS nepřítomen

Plenární zasedání ve dnech 8.–9. října 2008

Romagnoliho zpráva týkající se zřízení Evropského informačního systému rejstříků trestů (ECRIS) (A6-0360/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	9. října 2008	522	0	40	2	19	1	6 posl. ODS nepřítomni
Panzeriho zpráva týkající se zintenzivnění boje proti nehlášené práci (A6-0365/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	9. října 2008	479	7	50	0	47	0	2 posl. ODS nepřítomni
Seeberova zpráva týkající se řešení problému nedostatku vody a sucha v Evropské unii (A6-0362/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	9. října 2008	594	7	45	0	12	0	2 posl. ODS nepřítomni
Ieke van den Burgova a Dăianuova zpráva týkající se pokračování Lamfalussyho postupu – budoucí struktura dohledu (A6-0359/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	9. října 2008	565	0	74	7	18	0	2 posl. ODS nepřítomni
Peterleho zpráva týkající se bílé knihy s názvem Společně pro zdraví: strategický přístup pro EU na období 2008–2013 (A6-0350/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	9. října 2008	554	6	23	0	21	1	2 posl. ODS nepřítomni

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

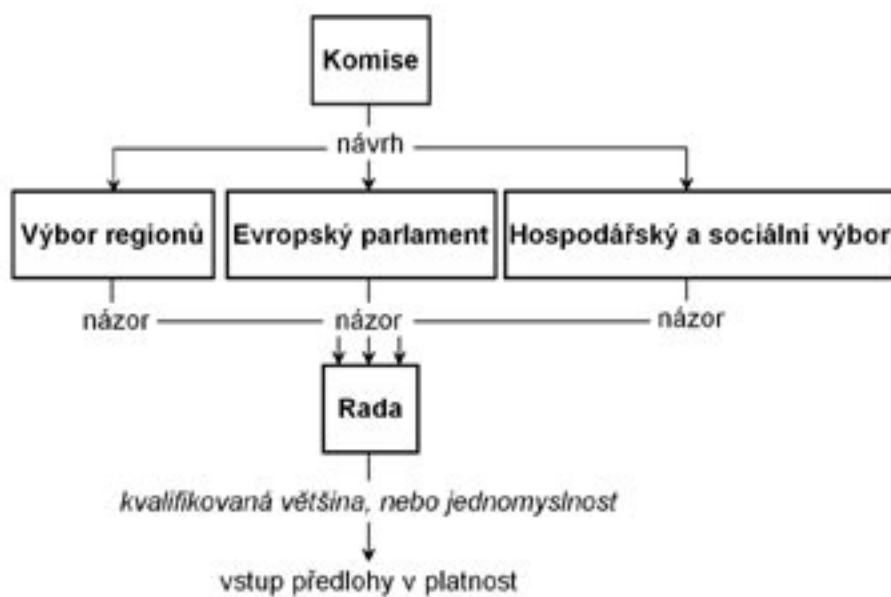
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

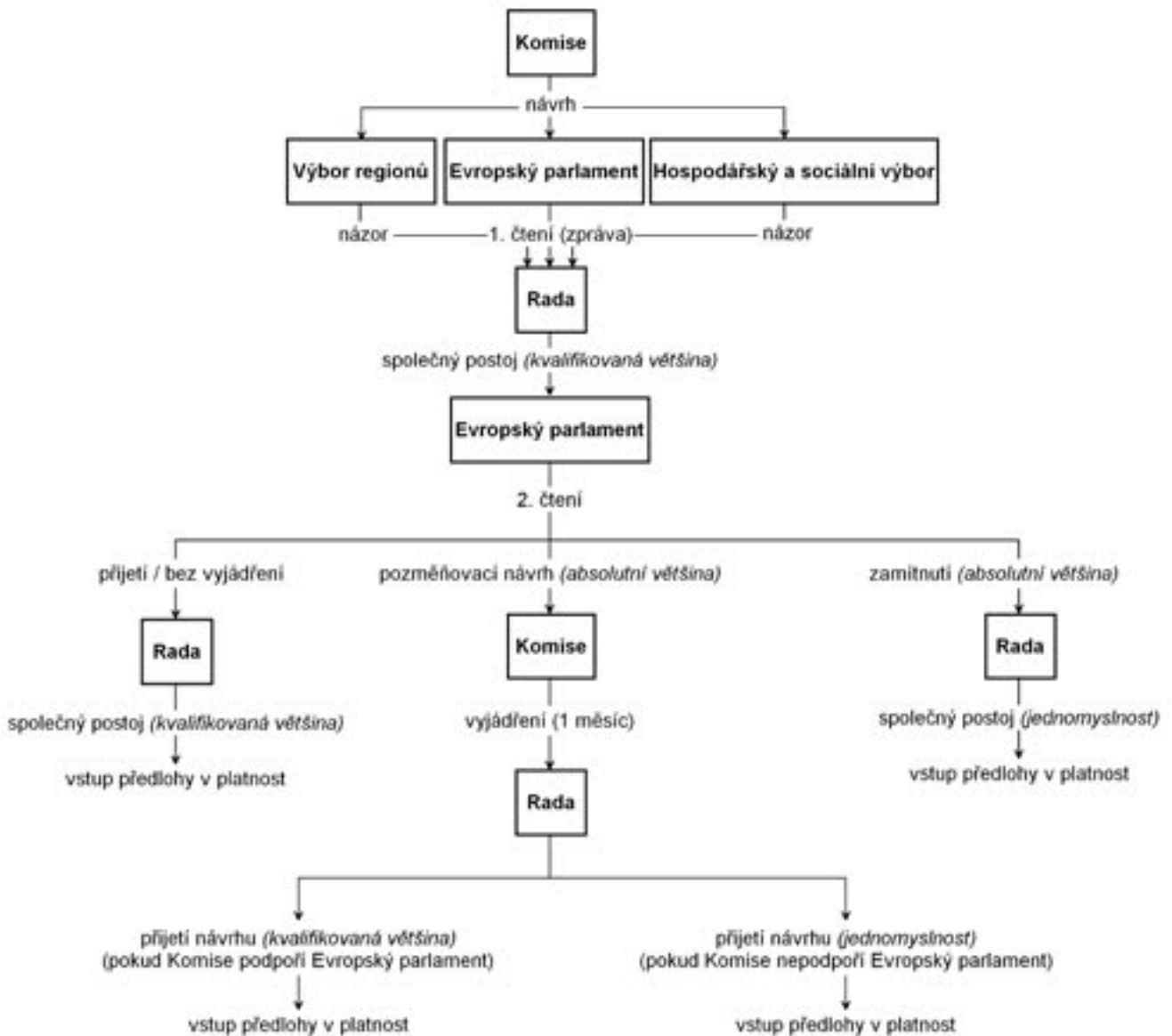
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

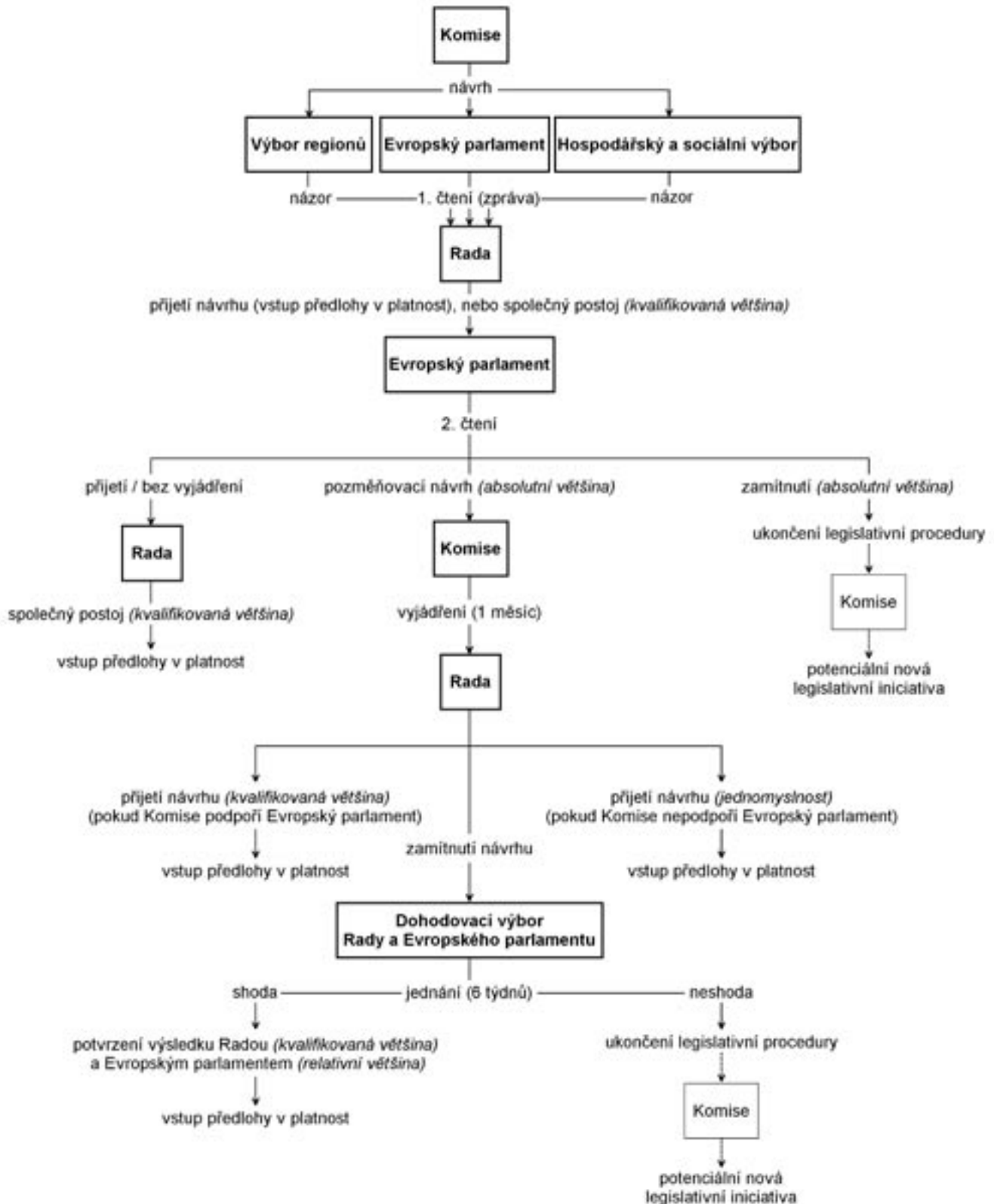
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

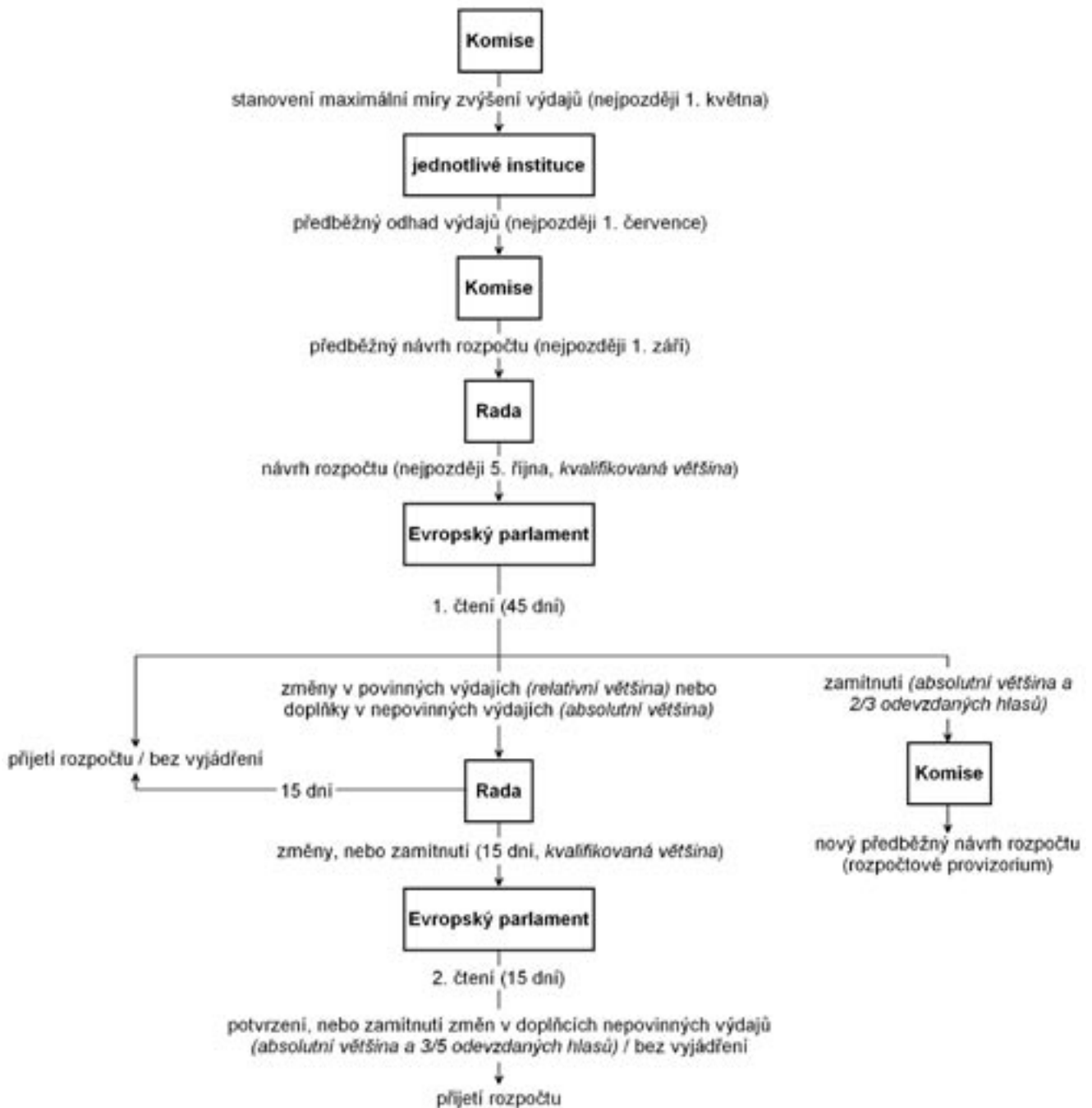
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.